

RETEN I LYNGBY DOM

afsagt den 16. maj 2024

Sag

A

(advokat Anne Bøggild Utke)

mod

Ankestyrelsen

Biintervenient til støtte for Ankestyrelsen:

B

som mandatar for

SKL

(advokat)

Denne afgørelse er truffet af kst. dommer .

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten har modtaget sagen den 13. december 2021.

Denne sag angår spørgsmålet om, hvorvidt A

på grund af passivitet er afskåret fra at gøre indsigelser mod Ankestyrelsens afgørelse af 6. august 2015 om anerkendelse af SKL

arbejdsskade og om fastsættelse af varigt mén, samt spørgsmålet om, hvorvidt der er årsagssammenhæng mellem en hændelse den 8. marts 2013 og tilskadekomnes ryggener, og om der er grundlag at opgøre erstatning efter arbejdsskadesikringsloven til tilskadekomne som bestemt af Ankestyrelsen.

A har nedlagt følgende påstand:

Principalt:

Ankestyrelsen tilpligtes at anerkende, at SKL tilskadekomst den 8. marts 2013 ikke kan anerkendes som en arbejdsskade omfattet af arbejdsskadesikringsloven.

Subsidiært:

Ankestyrelsen tilpligtes at anerkende, at SKL som følge af hændelsen den 8. marts 2013 ikke har pådraget sig 1) et erstatningsberettigende varigt mén på 5 procent eller derover og/eller 2) et erstatningsberettigende tab af erhvervsevne på 15 procent eller derover.

Mest subsidiært:

Sagen hjemvises til fornyet behandling hos Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen har nedlagt påstand om frifindelse.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

Det fremgår, at SKL den 8. marts 2013 i forbindelse med sin ansættelse hos AG i hoppede op på en såkaldt "træslæde", for herfra at skubbe et bundt træ helt ind på en reol, hvorved træbundet tippede og styrtede ned over ham.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring traf den 14. januar 2015 afgørelse i sagen. Af afgørelsen fremgår bl.a.

"Afgørelser og beslutninger

Ulykken den 8. marts 2013 er anerkendt som arbejdsskade.

Du har ikke ret til godtgørelse for varigt mén.

Du har ikke ret til erstatning for tab af erhvervsevne.

...

Begrundelse

Arbejdsskadestyrelsen kan anerkende en ulykke som en arbejdsskade, hvis skaden er sket på grund af dit arbejde, og hvis der er en medicinsk sammenhæng mellem ulykken (hændelsen) og den personskade, som du har anmeldt.

Ulykken den 8. marts 2013 er en arbejdsskade.

Vi vurderer, at skaden i form af brud på torntappene L1—L2 er forårsaget af, at du i forbindelse med dit arbejde fik cirka 200 kilo træstammer ned over dig, da du væltede bagover.

Vi har lagt vægt på, at du var ifærd med at fylde stolper i en reol, da nogle af stolperne gled. Du prøvede at skubbe dem på plads, men du faldt baglæns og fik stolperne ned over dig. Du fik smerter i ryggen samt højre knæ.

Derfor anerkender vi dit brud på torntappene L1+L2 i ryggen som en arbejdsskade.

Vi er opmærksomme på, at du ved hændelsen slog dit højre knæ.

Efter personskadebegrebet er akutte eller forbigående smertetilstande ikke en personskade i sig selv.

Dine gener fra højre knæ er derfor ikke en personskade, fordi dine gener aftog indenfor den almindelige forventelige tidshorisont for den slags skader.

Vi er endvidere opmærksomme på, at du i juni 2013 fik konstateret en diskusprolaps på L4/L5. Vi vurderer, at diskusprolapsen ikke er en følge af hændelsen, da der ved CT skanning på skadesdagen alene blev påvist brud på torntappene. Vi vurderer endvidere, at hændelsen ikke er egnet til at medføre en diskusprolaps i lænderyggen.

...

Varigt mén

...

Begrundelse

Vi har fastsat dit varige mén ud fra en samlet vurdering af de gener og ulemper, som du har til daglig på grund af arbejdsskaden. Vi vurderer, at dine gener som følge af arbejdsskaden svarer til et varigt mén på mindre end 5 procent.

I journalnotat af 26. juni 2013 står, at du fik brud på torntappene L1-L2, men at det ikke svarer til, hvor du har ondt. Du har ondt i L4-L5 niveau.

Du fik herefter foretaget en CT-skanning, som viste, at du havde en mindre diskusprolaps mellem L4-L5. Vi vurderer derfor, at der ikke er varige følger efter skaden, da du ikke har gener fra niveau L1-L2.

Vi er opmærksomme på, at du fortsat har smerter i niveau L4-L5. Oplysningen har ikke ført til en anden vurdering, fordi din diskusprolaps i niveau L4-L5 ikke er en del af den anerkendte skade.

Derfor har vi fastsat dit varige mén til mindre end 5 procent. Det betyder, at du ikke har ret til godtgørelse for varigt mén.

...

Tab af erhvervsevne

...

Begrundelse

Vi har fastsat dit tab af erhvervsevne til mindre end 15 procent.

Vi har lagt vægt på, at du har været sygemeldt efter skaden. Du forsøgte at genoptage dig arbejde med 3 timer dagligt, men måtte opgive på grund af smerter. Du har siden været sygemeldt.

Vi mener, at det ikke er dokumenteret, at skaden vil medføre et varigt skånebehov, som påvirker din erhvervsevne med mindst 15 procent. Årsagen er, at du ikke har varige følger efter skaden. Derfor har vi fastsat dit tab af erhvervsevne til mindre end 15 procent. Det betyder, at du ikke har ret til erstatning for tab af erhvervsevne.

Vi er opmærksomme på, at du er sygemeldt. Vi vurderer dog, at din nuværende erhvervsmæssige situation ikke er en følge af skaden, men skyldes andre forhold, herunder din diskusprolaps i lænderyggen."

SKL påklagede afgørelsen til Ankestyrelsen. I forbindelse med Ankestyrelsens behandling af sagen indhentede Ankestyrelsen en udtalelse fra lægekonsulent **LK** I udtalelse af 20. juni 2015 hedder det bl.a.:

" 1. Er sagen tilstrækkeligt oplyst til at der kan træffes afgørelse?

Ja, det mener jeg.

2. Hvilken skade er der lægeligt påvist? (legemsdel + diagnose)

Der er påvist brud i lænderyggen sv. til processus transversus af L1 og L2, samt lille diskusprolaps L4/5. Der er ikke påvist skade i knæet.

3. Er det, efter din vurdering, mere end 50 % sandsynligt, at hændelsen har forårsaget skaden

- a) brud på torntappene L1/L2? **Ja**
- b) diskusprolaps i lænderyggen? **Nej**
- c) højre knæ **Ja**
- d) andet?

4. Har skaden medført behandling - og i givet fald hvilken? {Hvis sikrede har modtaget behandling, som ikke er på grund af skaden, bedes dette fremhævet}

Ja. Han er behandlet medicinsk, men ikke opereret. Han har gået i medicinsk rygcenter i . Han har været behandlet med fysioterapi uden effekt.

5. Ville sikredes gener gå over af sig selv uden behandling – her ønskes stillingtagen til 3a - d?

Nej til a og b. I speciallægeerklæring fra jan.2014 er der anført at smerterne i hø.ben forsvandt efter kortere tid.

6. Er der oplysninger om andre medicinske forhold, som kan have haft indflydelse på skaden?

Hvis ja, hvilke?

Ja. Han er svært overvægtig hvilket disponerer til problemer med knæ og ryg. Endvidere har han tidligere thorakal rygskaade for flere år siden dog uden følger. Endelig har han fået konstateret slidgigt i nederste del af lænderyggen, hvilket ikke skyldes aktuelle skade.

7. Kan skaden opstå uden kendt årsag?

Bruddet på tværtappene kan ikke opstå uden traume. Degenerativ lænderyglidelse kan godt opstå uden kendt årsag. Dette gælder også knægener.

8. Har skadelidte en forudbestående/konkurrerende sygdom, som kan have betydning for anerkendelse af skaden? Hvilken?

Ja. Han har slidgigt i lænderyggen med degenerative forandringer nedadtil.

9. Hvilke klager fremfører skadelidte? (subjektive klager)

Der er klager over daglige smerter i lænderyggen uden udstråling. Enkelte udstrålinger siden skaden, men ikke under knæniveau. Endvidere smerter i hø.knæ som forværres ved gang.

10. Hvilke objektive skader har skadelidte? (objektive fund)

Objektivt er der i jan.2015 ganske let nedsat bevægelighed i lænderyggen. (let nedsat sidebøjning og normal FG afstand). Der er palpationsømhed lavt lumbalt. Ingen udstråling. Knæet er ikke undersøgt, men der er dog angivet normal bevægelighed. I jan.2014 var der normal bevægelighed i ryggen, men med ømhed.

11. Hvad er skadelidtes mén?

Hans mén er således daglige rygsmerter uden udstråling og med meget let nedsat bevægelighed. Der er ømhed i hørknæ men uden kendt skade og med normal bevægelighed. Efter skaden var der ikke brud eller ligamentskade (ingen instabilitet)

12. Hvordan kan ménet sammenholdes med méntabellen?

Det svarer til B.1.3.1. 5 % og bedre end D.2.7.4. således <5% da der ikke er muskelsvind eller bevægeindskrænkning.

13. Har skadelidte en lidelse, som er relevant for nærværende skade og som ikke er en følge af denne? Hvilken?

Hans ryglidelse har degenerativt præg som vil udvikle sig gradvist med årene. Det er dog ikke til at sige, hvorvidt den er smertegivende. Den påviste diskusprolaps er meget lille, og vil ikke nødvendigvis kunne ses på CT-scanning, og kan således godt have været der allerede på tidspunktet for scanningen, men kan også sagtens være forudbestående, idet den ikke behøver at være symptomgivende. Jeg mener ikke der er belæg for fradrag for dette. Hans knægener har tilsyneladende været væk, idet der ikke var klager fra knæet i jan.2014, og da det flere steder er anført at generne forsvandt. Hans knælidelse har således ikke brosymptomer, og der er da heller ikke påvist nogen skade.

14. I hvilket omfang gav lidelsen symptomer før arbejdsskaden?

Der er ikke oplysninger om gener forud for skaden

15. Ville lidelsen med overvejende sandsynlighed således være blevet symptomgivende, selvom arbejdsskaden ikke var sket?

Knælidelsen: Ja.

Ryglidelsen: Nej

16. Hvor stor en del af det samlede mén kan henføres til nærværende arbejdsskade?

Jeg mener man er nødt til at henføre 5% i rygmén til aktuelle skade. Der er tale om ganske voldsomt traume, hvis man skal lave fraktur på 2 tværtappe hos en overvægtig person. Det kan have forværret hans lette degenerative lænderyglidelse. Jeg mener derfor ikke man har

belæg for fradrag for forudbestående ryglidelse. Hans knæ er meget dårligt undersøgt, og jeg mener ikke man kan henhøre et uspecifikt mén (som er under 5%) til skaden, da symptomerne forsvandt..”

Ankestyrelsen traf den 6. august 2015 afgørelse i sagen. Af afgørelsen af 6. august 2015 fremgår bl.a.:

”Resultatet er

- Brud på torntapperne L1 og L2 i ryggen er en arbejdsskade
- Diskusprolaps på L4/L5 i ryggen er ikke en arbejdsskade
- Din knæskade er ikke en arbejdsskade
- Du har ret til 5 procent i godtgørelse for varigt mén. Vi forhøjer derfor méngraden fra mindre end 5 procent til 5 procent
- Vi hjemviser spørgsmålet om erstatning for tab af erhvervsevne til ny behandling i Arbejdsskadestyrelsen

...

Begrundelsen for afgørelsen om anerkendelse og afvisning

Vi vurderer, at hændelsen den 8. marts 2013 er egnet til at forårsage den anmeldte personskade i form af brud på torntapperne L1 og L2 i lænderyggen.

Vi vurderer, at det ikke er sandsynligt, at hændelsen den 8. marts 2013 har forårsaget din diskusprolaps i lænderyggen. Den anmeldte knæskade er ikke en arbejdsskade.

I anmeldelsen er det anført, at du var ved at fylde stolper i en reol, da nogle af dem gled. Du prøvede på at skubbe dem ind på plads, men faldt baglæns og du fik dem ned over dig.

I indlæggelsesjournal af 8. marts 2013 er det anført, at du pludselig fik en træstamme på 200 kilo ned over benene og kroppen. Du klagede over smerter i ryggen og højre ben.

I forhold til hændelsen har vi lagt vægt på, at du var i færd med at fylde stolper i en reol, da nogle af stolperne gled. Du prøvede at skubbe dem på plads, men faldt baglæns og du fik stolperne over dig. Efterfølgende smerter i ryggen og højre knæ.

Om personskaden, som anerkendes og afvises

Vi har lagt vægt på, at hændelsen den 8. marts 2013 er egnet til at give den anmeldte skade i form af brud på torntappene L1 og L2, men ikke egnet til at medføre en diskusprolaps i lænderyggen.

Vi har lagt vægt på, at skaden i form af brud på torntappene L1 og L2 er forårsaget af, at du i forbindelse med dit arbejde fik cirka 200 kilo træstammer ned over dig, da du væltede bagover. Hændelsen er ikke egnet til at give en diskusprolaps i lænderyggen.

Vi har også lagt vægt på, dine knægener ikke kan anerkendes som en arbejdsskade. Vi har lagt vægt på, at der er tale om smerter, der gik over af sig selv og derfor ikke er en personskade i arbejdsskadelovens forstand.

I vurderingen er det indgået, at dine gener i knæet aftog inden for den almindelige forventelige tidshorizont for den slags skader. Dine gener forsvandt. Det fremgår blandt andet af speciallægeerklæring af januar 2014, at dine smerter i højre ben forsvandt efter kortere tid.

...

Begrundelsen for afgørelsen om godtgørelse for varigt mén

Vi vurderer, at dine gener efter arbejdsskaden svarer til et varigt mén på 5 procent.

Vi har lagt vægt på oplysningerne i speciallægeerklæring af 15. oktober 2014 om, at du klager over daglige smerter i lænderyggen uden udstråling.

Der har været enkelte udstrålinger siden skaden, men ikke under knæniveau. Desuden smerter i højre knæ som forværres ved gang.

Du har ifølge de lægelige oplysninger ganske let nedsat bevægelighed i lænderyggen med nedsat sidebøjning og normal finger – gulv-afstand. Der er palpationsømhed lavt lumbalt og ingen udstråling. I januar 2014 var der normal bevægelighed i ryggen, men med ømhed.

Derudover fremgår det af sagens oplysninger, at du har slidgigt i lænderyggen med degenerative forandringer nedadtil.

Vi har sammenlignet dine gener med punkt B.1.3.1. i mén Tabellen, hvorefter lette, daglige rygsmerter uden eller med meget let bevægeindskrænkning vurderes til 5 procent i méngrad. Dine gener svarer til punktet i tabellen.

Vi har ikke fundet grundlag for at foretage fradrag for forudbestående gener i lænderyggen. Din ryglidelse har et degenerativt præg som vil

udvikle sig gradvist med årene. Det er dog ikke til at sige, hvorvidt den er smertegivende. Den påviste diskusprolaps er meget lille, og vil ikke nødvendigvis kunne ses på CT-skanning, og kan således godt have været der allerede på tidspunktet for skanningen, men kan også være forudbestående, idet den ikke behøver at være symptomgivende.

Videre har vi lagt vægt på, at det er overvejende sandsynligt, at dine nuværende knægener ikke kan henføres til hændelsen den 8. marts 2013. Dine knægener har været væk. Der er således ikke brosymptomer.

...

Begrundelsen for afgørelsen om hjemvisning af spørgsmålet om erstatning for tab af erhvervsevne

Vi vurderer, at Arbejdsskadestyrelsen har truffet afgørelse på et forkert grundlag. Desuden er sagen ikke tilstrækkeligt oplyst til, at vi kan tage stilling til spørgsmålet om erstatning for tab af erhvervsevne.

Vi har lagt vægt på, at Arbejdsskadestyrelsen i afgørelsen har lagt til grund, at du ikke har skånehensyn som følge af arbejdsskaden den 8. marts 2013. Vi har vurderet dit varige mén til 5 procent. Vi vurderer således, at du har et skånebehov i forhold til tungt rygbelastende arbejde.

Videre har vi lagt vægt på, at der mangler oplysninger vedrørende dine tidligere og aktuelle indtægts- og erhvervsmæssige forhold."

I december 2015 anlagde **SKL** sag mod **AG** ved Retten i med påstand om, at **AG** som erstatningsansvarlig for arbejdsulykken skulle betale 172.587,48 kr. til ham. I forbindelse med retssagens forberedelse blev der indhentet tre erklæringer fra Retslægerådet. Af Retslægerådets udtalelse af 20. juli 2017 fremgår bl.a.:

"Spørgsmål A:

Retslægerådet bedes oplyse, hvilke smerter og gener sagsøger har angivet at opleve i forbindelse med hændelsen den 8. marts 2013. Retslægerådet bedes i den forbindelse oplyse, om de pågældende smerter og gener alene beror på sagsøgers anamnese, eller om der også er objektive holdpunkter for sagsøgers angivelse af de pågældende smerter og gener.

Efter hændelsen den 08.03.13 indlægges sagsøger på Sygehus. Der beskrives smerter i lænd samt højre knæ.

Der foretages klinisk undersøgelse og påvises ømhed samme sted. Efterfølgende røntgen og CT-skanning viser afsprængning af et stykke af tværtap på L1 og L2, som konservativt behandles.

Efterfølgende bedres tilstanden, men sagsøger får forværring af smerter i den lave lænd efter opstart af arbejde i maj 2013.

Senere tilses sagsøger af en ryglæge på Privathospitalet C hvor der findes degeneration på L4 og L5, det vil sige længere nede end det tidligere påviste tværtapsbrud, og der anses af den behandlende læge umiddelbart ikke at være forbindelse mellem disse to tilstande.

Efterfølgende behandles sagsøger for degeneration med prolaps i et langvarigt forløb. Der tilkommer tiltagende degeneration og prolaps, for hvilket sagsøger opereres.

Besvarelsen af spørgsmålet er baseret på journal med sagsøgers angivelser og de lægelige vurderinger.

...

Spørgsmål C:

Retslægerådet bedes oplyse, om de degenerative forandringer, der er påvist ved en MR-scanning i juni 2013, helt eller delvist kan være årsag til de smerter og gener, sagsøger angiver at opleve, jf. spørgsmål A.

Ja, disse forandringer kan udløse smerter."

I Retslægerådets udtalelse af 6. september 2018 hedder det bl.a.:

"Spørgsmål 1

I forlængelse af Retslægerådets besvarelse af spørgsmål A, bedes Retslægerådet udtale sig om, hvorvidt sagsøgers smerter og gener kan opstå uden kendt ydre årsag?

De angivne klager i relation til ulykkestilfældet den 08.03.2013 opstår med baggrund i ydre årsag. De senere udviklede lave lændesmerter kan opstå spontant.

Spørgsmål 2

Ifølge skadesanmeldelsen i sagens bilag 3 og straksforbuddet i sagens bilag 6, side 11 er hændelsesforløbet, følgende:

Den 8. marts 2013 skulle sagsøger fylde stolper i en reol. Arbejdet blev udført ved hjælp af en truck, der blev betjent af en nyuddannet kollega, i kombination

med en såkaldt "træslæde" for at fylde bundter af træstolper ind i reolen. Som følge af reolens ringe stand, kunne stolperne ikke glide ind i reolen.

Sagsøger hoppede derfor op på "træslæden", der var placeret på truckens gaffler, hvorfra han forsøgte at skubbe et bundt træstolper helt ind på reolen. Da sagsøger tog fat i bundet af træstolper, tippede det, og sagsøger faldt bagover og fik omkring halvdelen af træstolperne ned over sig.

Det fremgår endvidere af straksforbuddet, jf. sagens bilag 6, side 12, at virksomheden har oplyst, at bundet med stolperne vejede ca. 800-900 kg og at sagsøger fik halvdelen øver sig.

Ud fra ovennævnte hændelsesforløb bedes Retslægerådet udtale sig om - under hensyntagen til hændelsens belastningsmæssig betydning - hvorvidt forløbet er egnet til

- a. at fremkalde diskusprolaps og/eller*
- b. at forværre de degenerative forandringer og/eller*
- c. øvrige ryggener*

på en person med lene degenerative forandringer og/eller en person med en i øvrigt rask ryg.

a. Traumatisk prolaps er en uhyre sjælden diagnose. Prolaps opstår med baggrund i degeneration, som ikke kan tilskrives hændelsen den 08.03.2013. Retslægerådet kan ikke udtale sig, om hændelsesforløbet kan fremkalde traumatisk diskusprolaps, udover at det ikke er en normal diagnose.

b. Nej.

3. Brud på tværlappe heler erfaringsmæssigt uden væsentlige eftervirkninger.

Spørgsmål 3

Retslægerådet bedes udtale sig om, hvorvidt sagsøgers degenerative forandringer før hændelsen den 8. marts 2013 betragtes som eskalerende, stagnerende eller symptomgivende?

De angivne 2 første betegnelser anvendes ikke normalt i lægelige kliniske vurderinger. Hvorvidt en lidelse er symptomgivende beror udelukkende på kombinationen af patientens egen vurdering af tilstanden og en lægelig klinisk vurdering. Er der symptomer i form af smerter og bevægeindskrækning eller nervetrykssymptomer, som klinisk kan henføres til påviste forandringer, er lidelsen symptomgivende.

Spørgsmål 4

Retslægerådet har i sin besvarelse af spørgsmål A anført, at det fremgår af indlæggelsesjournalen af 8. marts 2013, at sagsøger beskriver smerter i både lænd og højre knæ, og at der også foretages en klinisk undersøgelse, som påviser ømhed samme sted. Det beskrives også, at den efterfølgende scanning den 14. juni 2013 viser en mindre diskusprolaps på L4/L5.

Retslægerådet bedes, blandt andet på baggrund af sagsøgers beskrivelse af smerterne på hændelsesdatoen, CT-scanningen den 8. marts 2013 foretaget på Sygehus sammenholdt med scanningen den 14. juni 2013 foretaget af Privathospitaler C i udtale sig om, hvorvidt hændelsen den 8. marts 2013 kunne være egnet til at fremkalde diskusprolapsen og/eller forværre de degenerative forandringer, herunder i som symptomgivende, henset til omstændighederne ved hændelsestidspunktet, herunder

- a. hvis det lægges til grund, at symptomerne ikke har vist sig før hændelsen.
- b. at der tages højde for sagsøgers alder (23 år).
- c. at det lægges til grund, at sagsøger var fuldt arbejdsdygtig.
- d. at karakteren af ulykken, hvor sagsøger falder ned og derefter at træstolperne med en vægt på 300–400 kg vælter ned over sagsøgers krop og medfører brud på L1/L2.
- e. at den tætte tidsmæssige tilknytning fra hændelsen sker til at prolapsen viser sig på CT-scanningen 1 mdr. efter hændelsen og
- f. at sagsøger efter hændelsen genoptog arbejdet i en måneds tid med højst 3–4 timers varighed.

Der påvises på CT-skanning den 08.03.2013, efter Retslægerådets vurdering, en prolaps på L4/L5 niveau. Denne skønnes ikke af traumatisk oprindelse, jævnfør punkt 2.

Spørgsmål 5

Retslægerådet bedes oplyse, hvilken udvikling og forskelle der ses på CT-scanningen af henholdsvis den 8. marts 2013 og den 14. juni 2013. Retslægerådet bedes herunder udtale sig om, hvad der taler for og hvad der taler imod, at den første scanning ikke viste tegn diskusprolapsen, og om der er nogen forklaring på det tofasede forløb med, at diskusprolapsen viste sig efter kortvarig genoptagelse af arbejdet. Rådet bedes endvidere udtalelse sig om diskusprolapsen sandsynligvis kunne have været så lille, at prolapsen ikke kunne ses på den første scanning den 8. marts 2013?

Det drejer sig kun om CT-skanning den 08.03.2013. Den 14. juni er en MR-skanning. Prolapsen er til stede den 08.03.2013, men det er ikke muligt at sammenligne de 2 forskellige undersøgelser med henblik på, om der sker ændring af denne.

Spørgsmål 6

Retslægerådet bedes udtale sig om, hvorvidt sagsøger nu efter endt operation kan anses for værende symptomfri i forhold til L4/L5 diskusprolapsen.

Det er ikke fagligt muligt at angive hvilke af sagsøgers symptomer efter behandlingen, der kan tilskrives behandlet prolaps, men det fremgår af reumatologisk journal af marts 2016, at der ikke er normale prolaps-symptomer i form af udstrålende neurogene radikulære smerter."

Af Retslægerådets udtalelse af 25. juli 2019 fremgår bl.a.:

"Spørgsmål 7

Da Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 2. a skriver at "traumatisk diskusprolaps" er en uhyre sjælden diagnose og at det ikke er en normal diagnose, giver det anledning til at stille følgende supplerende spørgsmål.

Er hændelsen som beskrevet i spørgsmål 2 egnet til at medføre, at den ikke symptomgivende degenerativ tilstand i sagsøgers ryg (med eller uden diskusprolaps) bliver symptomgivende. For eksempel (men uden at begrænse spørgsmålet hertil) ved af der opstår nervorodstryk eller anden nervepåvirkning. Retslægerådet bedes begrunde svaret

Spørgsmålet er besvaret i besvarelsen af spørgsmål 2. Retslægerådet kan ikke udtale sig om sandsynlighed for, at ulykkestilfældet udløser yderligere strukturelle forandringer, udover at diskusprolaps oftest/altid opstår i en forudgående degenereret skive og kan opstå med og uden fysisk påvirkning.

Spørgsmål 8

Retslægerådet har besvaret spørgsmål 2 c med, at brud på tværtappe erfaringsmæssigt heler uden væsentlig eftervirkning. Jeg skal bede Retslægerådet konkretiserer besvarelsen.

Spørgsmålet skal forstået således om det i forhold til den konkrete patient/sag kan udelukkes, at der er eftervirkninger/gener af de konstaterede brud på tværtapperne i form af for eksempel smerter.

Retslægerådet bedes herunder oplyse, hvad der taler for og imod.

Tværtappe er udvækster på hvirvler, der fungerer som muskeltilhæftningspunkter. Afsprængninger af disse heler normalt uden behandling. De er ikke essentielle for ryggens funktion, og ophelede brud på disse

efterlader normalt ikke følger. Smerter i en ryg kan ses efter skade, uafhængigt af om der har været brud på tværtap.

Spørgsmål 9

Retslægerådet bedes oplyse, om de degenerative forandringer, der er påvist ved MR scanning i juni 2013 kan være til stede uden at være symptomgivende.

Ja.

Spørgsmål 10

Retslægerådet oplyser i spørgsmål 1, at de senere "udviklede" lave lændesmerter kan være opstået spontant.

Besvarelsen giver anledning til at anmode Retslægerådet om at oplyse, hvorvidt der er sikkerhed for, at de lave lændesmerter er udviklet senere eller om de angivne klager i relation til ulykkestilfældet den 8. marts 2013, hvor der skete afsprængningen af tværtapperne på L1 og L2 og medicinbehandlingen heraf kan have fortrængt de lave lændesmerter, således disse først blev konstateret på et senere tidspunkt.

Retslægerådet bedes begrunde svaret.

Det fremgår af samtlige lægenotater at sagsøger efter ulykkestilfældet den 8. marts 2013 har uspecifikke smerter i lænd. Efterfølgende notater fremhæver ikke lave lændesmerter eller nervetrykssymptomer. Sagsøger er udsat for ulykkestilfældet i 2006 med brud på rygsøjle og har også en skade i 2012. Der er således konkurrerende forhold med skadesvirkning på ryg. Retslægerådet kan ud fra journaler vurdere at der er tidsmæssig relation til optræden af uspecifikke lænderygsmarter med ulykkestilfældet den 8. marts 2013, at der synes at ske en forbedring med en efterfølgende forværring. Ud over dette kan den tidsmæssige relation ikke nærmere afgrænses.

Spørgsmål 11

Giver besvarelsen af spørgsmål 10 i øvrigt anledning til at Retslægerådet måtte ønske at korrigere besvarelse af spørgsmål 1 således at ordet "udviklede" eventuelt erstattes med ordet "konstaterede".

Det bemærkes, at spørgsmålet stilles i det den sproglige formulering af svaret kan have juridisk betydning for sagens udfald.

Nej. Retslægerådet forholder sig til den medicinske beskrivelse af forløbet og fastholder den kliniske opfattelse, som den sprogligt er formuleret."

Den 6. april 2018 traf Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgørelse og fastsatte SKL midlertidige erhvervsevnetab til 40 procent som følge af arbejdsskaden. Afgørelsen blev påklaget af begge parter og oversendt til Ankestyrelsen den 7. maj 2018.

SKL arbejdsgiver, AG forsikringsselskab, D
, blev i maj 2018 taget under konkursbemhandling, hvorefter sagen på skift blev overtaget af forskellige forsikringsselskaber, før A endeligt overtog sagen.

SKL blev ved Kommunes afgørelse af 31. januar 2019 tilkendt førtidspension med virkning fra den 1. februar 2019.

Ankestyrelsen traf den 20. maj 2019 afgørelse i sagen. I afgørelsen hedder det bl.a.:

”Resultatet er:

- Du havde på tidspunktet for Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse ret til 80 procent i midlertidig erstatning for tab af erhvervsevne som en løbende ydelse. Vi forhøjer derfor erhvervsevnetabsprocenten fra 40 procent til 80 procent.

...

Vi har skønsmæssigt fastsat dit samlede tab af erhvervsevne til 80 procent.

Vi vurderer, at der ikke er grundlag for at foretage et fradrag for din konkurrerende, forudbestående degenerative ryglidelse, idet den ikke har haft væsentlig betydning for din erhvervsevne forud for arbejdsskaden.

Vi lægger herved vægt på, at der ikke er oplysninger om, at din degenerative lidelse forud for arbejdsskaden medførte funktionsbegrænsninger, der nedsatte din erhvervsevne i arbejdet som truckfører.

Vi lægger endvidere vægt på, at der ikke er oplysninger, der tyder på, at din degenerative ryglidelse har en karakter og et omfang, der med overvejende sandsynlighed ville have medført nogenlunde tilsvarende funktionsbegrænsninger til samme tid, selv om arbejdsskaden ikke var sket.

Vi lægger desuden vægt på, at der ikke er væsentlig forskel på de funktionsbegrænsninger der følger af arbejdsskaden og de funktionsbegrænsninger, der følger af din degenerative ryglidelse.

Vi vurderer på baggrund af ovenstående, at vi ikke kan løfte bevisbyrden for fradrag.”

Den 17. februar 2020 traf Arbejdsmarkedets Erhvervssikring endelig afgørelse om SKL erhvervsevnetab og fastsatte hans tab af erhvervsevne til 85 procent fra den 18. november 2018. Afgørelsen blev påklaget til Ankestyrelsen den 16. marts 2020.

Ankestyrelsen traf den 29. oktober 2020 afgørelse i sagen. I afgørelsen hedder det bl.a.:

Resultatet er:

- Du har ret til 85 procent i erstatning for tab af erhvervsevne. Afgørelsen er endelig.

...

Bemærkninger til klagen

Forsikringsselskabet gør gældende, at prolapsen er den del af det samlede smertebillede, og har indflydelse på den funktionsnedsættelse, der har ført til tilkendelse af førtidspension. Der bør foretages et ikke ubetydeligt fratæk i forhold til den endelige afgørelse.

Derudover der er ikke grundlag for at hæve erstatningen fra 80 til 85 procent. Der ses ikke en yderligere afklaring af erhvervsevnen siden sidste afgørelse.

Ved vores seneste afgørelse af den 20. maj 2019 havde du været i virksomhedspraktik i cirka 1,5 timer ugentligt. Vi vurderede, at arbejdsprøvningen ikke var retvisende for dine muligheder for at arbejde med dine helbredsmæssige begrænsninger, da du havde lang transporttid til og fra praktikstedet, hvilket havde betydning for dit timetal.

Vi vurderede, at din aktuelle funktionsevne var væsentligt nedsat som følge af dine samlede ryggener. Vi fandt ikke grundlag for at foretage fradrag for din konkurrerende, forudbestående degenerative ryglidelse, idet den ikke har haft væsentlig betydning for din erhvervsevne forud for arbejdsskaden. Vi lagde vægt på, at der ikke var oplysninger, der tyder på, at din degenerative ryglidelse har en karakter og et omfang, der med overvejende sandsynlighed ville have medført nogenlunde tilsva-

rende funktionsbegrænsninger til samme tid, selv om arbejdsskaden ikke var sket.

Vi lagde også særligt vægt på, at det ikke var muligt at adskille de funktionsbegrænsninger som var en følge af arbejdsskaden og de funktionsbegrænsninger der var en følge af din forudbestående ryglidelse. Vi kunne derfor ikke løfte bevisbyrden for fradrag.

Det forhold, at du nu er tilkendt førtidspension ændre ikke på vores vurdering, da vi fortsat ikke kan adskille dine funktionsbegrænsninger.

Vi er enige med Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i, at du på baggrund af den afklarende praktik i efteråret 2018 viste en meget lav resterende arbejdsevne, og du havde en maksimalt fremmøde på 1 time og 10 minutter.

Vi vurderer, at der er påvist et større tab af erhvervsevne fra praktikens afslutning svarende til 85 procent fra den 18. november 2018.

Vores vurdering er i overensstemmelse med afgørelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, som er velbegrundet. Vi henviser derfor til deres afgørelse.”

Ved mail af 1. december 2020 gjorde forsikringsselskabet indsigelser mod Ankestyrelsens afgørelse af 29. oktober 2020. Ved afgørelse af 17. december 2020 besluttede Ankestyrelsen ikke at genoptage sagen.

På baggrund af de i retssagen mellem **SKL** og **AG** indhentede udtalelser fra Retslægerådet anmodede forsikringsselskabet den 16. februar 2021 på ny Ankestyrelsen om at genoptage Ankestyrelsens afgørelse af 29. oktober 2020.

Som led i sagsbehandlingen forelagde Ankestyrelsen Retslægerådets udtalelser for lægekonsulent **LK** der ved udtalelse af 10. marts 2021 besvarede Ankestyrelsens spørgsmål. Af udtalelsen fremgår bl.a.:

” 1. Hvorledes tolker du Retslægerådets udtalelse om årsagssammenhængen mellem arbejdsskaden og udviklingen af smertetilstanden i ryggen?

Jeg tolker det som at skaden medfører ryg smerter grundet bud i tværtappene. Tilstanden bedres men forværres så senere med forværring af de degenerative forandringer/prolaps, og at årsagssammenhængen mellem skaden og den senere forværring er mindre sandsyn-

lig og i hvert fald for en væsentlig dels vedkommende skyldes udvikling af hans degenerative lænderyglidelse, som ikke skyldes skaden.

2. Vurderer du, at diskusprolapsen blev symptomgivende ved hændelsen?

Nej. Den bliver først gradvist symptomgivende efterfølgende.

3. Finder du, at forværringen der tilkommer ultimo 2014, med overvejende sandsynlighed ville være kommet selvom arbejdsskaden ikke var sket?

JA, men måske ikke i samme grad.

4. Vurderer du, sammenholdt med Retslægerådets udtalelse, at vi kan adskille smerterne fra arbejdsskaden med følgerne efter den degenerative ryglidelse/diskusprolaps?

Det udtaler retslægerådet sig faktisk ikke præcist om, hvilket jo er forventeligt. De anfører blot, at de gener som udvikles gradvist i årene efter skaden kan opstå uden årsag, og at smerterne kan forklares ved de degenerative forandringer, samt at smerterne fra bruddene ikke ventes at give varige smerter. Meget vil derfor handle om bevisbyrde, idet man ikke med sikkerhed kan sige udviklingen i smerterne efter bedring, og de smerter, som er tilstede i månederne efter skaden kan adskilles fuldstændigt.

5. Kan aktuelle sag sammenlignes med "Netdommen"?

Nej, ikke helt. Som jeg husker sagen var der straks symptomer, som ikke bedredes for derefter at forværres 1 år senere, som det jo er tilfældet her.

6. Har du øvrige bemærkninger til sagen?

Nej. Jeg er meget enig i min egen vurdering af sagen i 2019, men det handler her om bevisbyrde. Jeg synes ikke retslægerådets udtalelser bringer os meget nærmere en form for klarhed, da de jo bruger betegnelser som: "Kan opstå spontant" og "skønnes ikke traumatisk". Det at han er opereret for prolapsen hjalp jo ikke på rygsmerterne, hvorfor den faktisk ikke behøver at være årsagen til smerterne."

Ved afgørelse af 8. oktober 2021 besluttede Ankestyrelsen ikke at genoptage sagen.

I forbindelse med forberedelsen af nærværende retssag indhentede parterne en udtalelse fra Retslægerådet. I Retslægerådets udtalelse af 2. oktober 2023 hedder det bl.a.:

Spørgsmål 1:

Var de skader, som SKL pådrog sig ved hændelsen den 8. marts 2013 i form af brud på torntappene L1 og L2 i lænderyggen samt smerter i højre knæ selvbegrænsende?

Spørgsmålet er ikke klart, idet der ikke er defineret, hvad spørger forstås ved selvbegrænsende. Retslægerådet kan hjælpe og oplyse, at det, i forlængelse af tidligere spørgsmålsrække, er rådets lægelige opfattelse, at brud på tværtappe og smerter fra knæ efter en slagskade normalt heler til symptomfrihed, uden at efterlade varige følger.

Spørgsmål 2:

Er SKL som følge af hændelsen den 8. marts 2013 blevet påført varige helbredsmæssige gener eller symptomer i form af lette, daglige rygsmerter uden eller med meget let bevægeindskrænkning?

Nej. Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 1, samt den tidligere spørgsmålsrække.

Spørgsmål 3:

Vil det forbedre Retslægerådets muligheder for at besvare ovenstående spørgsmål, hvis der indhentes yderligere lægelige oplysninger vedrørende SKL

I bekræftende fald bedes Retslægerådet oplyse, hvilke yderligere lægelige oplysninger, der ønskes tilvejebragt.

Nej.

Spørgsmål A:

Retslægerådet har i den tidligere besvarelse, som der også er henvist til i indledningen til spørgetemaet, i svaret på spørgsmål 8 anført at: Smerter i en ryg kan ses efter skade, uafhængig af om der har været brud på tværtap.

Retslægerådet bedes oplyse om Retslægerådet vurderer, at der i den konkrete sag som følge af hændelsen den 8. marts 2013 opstod smerter i ryggen uafhængigt af det konstaterede brud på en tværtap.

Spørgsmålet gengiver en fejlagtig tolkning af svaret. Der kan efter forskellige skader ses smerter i ryg, men der er ikke lægelig erfaring for, at et slag i ryggen kan medføre smerter, uanset om der er tværtapsbrud eller ej.

Spørgsmål 4:

Har Retslægerådet i øvrigt bemærkninger til sagen?

Nej.”

Af Ankestyrelsens lægekonsulent, LK
fremgår bl.a.:

udtalelse af 4. november 2023

1. Kan du hjælpe med at forklare hvordan besvarelsen skal forstås i forhold til den konkrete sag og/eller generelt?

Det er ganske svært at tolke på et noget selvmodsigende svar. De skriver: Der kan efter forskellige skader ses smerter i ryg, men der er ikke lægelig erfaring for, at et slag i ryggen kan medføre smerter, uanset om der er tværtapsbrud eller ej. c.

Som anført i alle tidligere svar i denne sag, er problemet, at slag mod ryggen og brud af denne type normalt heler helt uden symptomer. Der sker en midlertidig forværring, hvilket også fremgår af RLR udtalelserne, men der sker en bedring og en efterfølgende forværring. Et slag mod ryggen vil ikke kunne udløse langsomt progredierende symptomer som er tilfældet her. Jeg mener dog ikke hans symptomer falder helt til bage til symptomfri før forværringen indsætter, og derfor mener jeg ikke vil kunne løfte en bevisbyrde for, at smerterne ville være kommet i samme grad alligevel på samme tidspunkt. Derfor gav vi 5% i mén. En efterfølgende gradvis forværring vil dog ikke kunne henføres til skaden.

Man kunne få den tanke, at der i RLR svaret skulle have stået ”medføre varige smerter, uanset...”

2. Mener du, at en supplerende forelæggelse på nogen måde kan bidrage med at afklare, hvad det er retslægerådet mener?

-

Hvad skal der i givet fald spørges om?

Nej. Den har været besvaret 4 gange og egentlig siger de det samme hver gang. Problemet er jo blot, at han ved skaden får smerter i ryggen han ikke havde før, og at de ikke forsvinder før forværringen sætter ind. Selvom brud og kraftige slag normalt heler uden varige gener, er der jo sager hvor dette ikke sker, og hvor ligger bevisbyrden så.

3. Er du enig i at vi i sagen - fuldstændig fraset den nye udtalelse fra Retslægerådet - kunne have anerkendt både bruddet og smerter i lænderyggen?

JA, Vi anerkender jo, at der opstår smerter i ryggen med brud. Bruddet er jo for så vidt ligegyldigt, hvis der ikke er smerter fra skaden. Det ville jo så ikke udløse en méngrad.

Hvad angår arbejdsevnen, er der jo ifølge retslægerådets kommentarer (og min egen vurdering tidligere i 2019), synes der jo at være belæg for fradrag for den forværring, som sker efterfølgende, og som er medvirkende årsag til hans nedsatte arbejdsevne."

Det fremgår af Ankestyrelsens afgørelse af 22. februar 2024 bl.a.:

"Afgørelse

...

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgjorde sagen den 6. april 2018.

Ankestyrelsen traf afgørelse i sagen den 20. maj 2019.

Vi har den 16. november 2023 valgt at genoptage sagen

...

Resultatet er:

- Du har midlertidig ret til 45 procent i erstatning for tab af erhvervsevne.
- Erstatningen er tilkendt fra den 17. august 2015.

...

Begrundelsen for afgørelsen om ulovbestemt genoptagelse

...

Vi har genoptaget vores afgørelse af 20. maj 2019 om tab af erhvervsevne på ulovbestemt grundlag grundet et væsentligt fejlskøn i forhold til vurderingen af fradrag grundet konkurrerende forhold.

I forbindelse med vores afgørelse af 29. oktober 2020 har vi modtaget udtalelser fra Retslægerådet indhentet i forbindelse med en ansvarssag mellem **SKL** og arbejdsgiver.

Vi er efter afgørelsen af 20. maj 2019 blevet stævnet af forsikrings-selskab. Under retssagen er der indhentet endnu en udtalelse fra Retslægerådet.

Retslægerrådet har ved udtalelserne indhentet under ansvarssagen og ved udtalelsen af 2. oktober 2023 indhentet i forbindelse med retssagen mod Ankestyrelsen udtalt, at du efter arbejdsskaden, og uafhængigt af denne, oplevede en forværring af dine smerter i ryggen.

Denne forværring af smerterne i ryggen medfører en yderligere funktionsnedsættelse og giver grundlag for et fradrag i det samlede tab af erhvervsevne.

Vores afgørelse af 20. maj 2019 er derfor ugyldig.

Denne afgørelse træder derfor i stedet for vores tidligere afgørelse af 20. maj 2019 om tab af erhvervsevne.

Begrundelsen for afgørelsen om tab af erhvervsevne imens du modtog sygedagpenge

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at du som følge af arbejdsskaden har et midlertidigt tab af erhvervsevne på 45 procent.

Vi vurderer, at dit samlede midlertidige erhvervsevnetab aktuelt er skønsmæssigt 85 procent. Vi har således foretaget et fradrag som følge af dine konkurrerende gener svarende til forværrede smerter i ryggen som er opstået uafhængigt af arbejdsskaden.

Vi vurderer, at din erhvervsmæssige situation er for uafklaret til, at vi kan træffe en endelig afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne, men at det er tilstrækkeligt sandsynliggjort, at arbejdsskadens følger er med til at forhindre dig i at genoptage arbejdet som truckfører/logistikmedarbejder og at opnå samme indtjening som før arbejdsskaden.

Hvad er afgørende for resultatet

Om det samlede tab af erhvervsevne

Ankestyrelsen har ved afgørelse af 6. august 2015 anerkendt brud af torntappen ved L1 og L2 i lænderyggen som en arbejdsskade.

Vi fastsatte dit varige mén som følge af arbejdsskaden til 5 procent for daglige smerter i lænderyggen uden udstråling og ganske let nedsat bevægelighed med nedsat sidebøjning og normal finger-gulv-afstand.

Vi lægger vægt på, at du som følge af dine symptomer fra ryggen har skånehensyn for rygbelastende arbejde.

Du skal undgå tunge løft og akavede stillinger, herunder foroverbøjet og andre akavede arbejdsstillinger samt vrid i ryggen. Du skal ligeledes have skiftende arbejdsstillinger og mulighed for pauser ved behov samt nedsat tid.

Du har ikke kunnet vende tilbage til arbejdsmarkedet som følge af dine rygsmerter. Du har ud over arbejdsskaden en diskusprolaps i ryggen, som du er blevet opereret for.

Vi vurderer, at du på grund af dine symptomer fra ryggen og heraf afledte skånehensyn ikke vil kunne vende tilbage til dit arbejde som logistikassistent/truckfører i samme omfang som før skaden. Årsagen er, at jobbet indebærer mange funktioner, der vil være belastende for din ryg. Du vil heller ikke kunne arbejde inden for andre arbejdsområder til samme løn.

Du har nogle begrænsninger, når du skal finde et nyt job på det brede arbejdsmarked. Du har ingen uddannelse og vil være henvist til ufaglært arbejde. Mange af disse jobs er fysisk belastende. Dette har du vanskeligt ved at klare med dine skånehensyn.

Du er dog ung og har derfor gode muligheder for at skifte branche, så dine skånebehov bedre kan tilgodeses. Herudover har du en solid erhvervsmæssig baggrund, trods din unge alder, og har skiftet branche flere gange før.

Vi lægger også vægt på, at du efter arbejdsskaden blev sygemeldt fra dit arbejde som logistikassistent/truckfører ved **AG**

Du forsøgt efter kortere tids sygemelding at genoptage arbejdet delvist med få timer dagligt i maj 2013. Ifølge de kommunale oplysninger arbejdede du op til omkring 3 timer dagligt. Du satte primært vare på plads. Du udførte ikke tunge løft og kunne heller ikke udføre truckkørsel. Dette varede til omkring august 2013, men du måtte herefter opgive og sygemelde dig fuldt grundet smerter.

Du fik den 21. november 2013 udarbejdet en kompetenceprofil.

Af kompetenceprofilen fremgår, at du har et ønske om at komme tilbage på arbejdsmarkedet, men at du begynder at tvivle på, om du bliver i stand til at varetage et arbejde på ordinære vilkår.

Du har altid været vant til fysisk betonet arbejde, men efter den seneste rygskaade har du oplevet en del bevægelsesproblematikker, da du får ondt ved vrid, tunge løft, foroverbøjet stillinger eller hvis du strækker dig ud efter noget. Dine smerte svinger dagligt.

Det fremgår yderligere af kompetenceprofilen, at I til mødet har snakket om hvilke type jobs du ville kunne varetage. Der er drøftet "stik i rend dreng" på et værksted eller salg og servicefunktioner i forhold til reservedele til biler samt bilsælger. Det er ligeledes drøftet at vende tilbage til branchen inden for lager og logistik. I tilknytning til disse drøftelser er der også drøftet at et fremtidig job skal kunne imødekomme skånehensyn for rygbelastende arbejde. Du har ligeledes nævnt pædagogmedhjælper i forhold til fremtidig beskæftigelse.

Du gennemgik efterfølgende et længere lægeligt udredningsforløb, hvor du blev opereret for din diskusprolaps i lænderyggen.

Der blev den 1. juli 2015 udarbejdet et tillæg til kompetenceprofilen fra 2013.

Af tillægget fremgår at du stadig har skånehensyn i forhold til tunge løft, drej og vrid i ryggen, ligesom du har behov for vekslende arbejdsstillinger, da du ikke kan klare at stå, gå eller sidde en hel arbejdsdag.

I forbindelse med mødet nævner du nye mulige jobforslag som biludlejning, pedelmedhjælper, parkeringsvagt, renovationsmedarbejder eller arbejde med pakke/montage.

Vi lægger også vægt på, at du den 5. august 2015 startede i virksomhedspraktik ved pakke- og montageværkstedet med 3 timer mandag, onsdag og fredag.

Dine opgaver bestod i lettere monterings- og pakkeopgaver. Du kunne klare omkring 1,5 timer ugentligt.

Det fremgår af journalnotat af 17. august 2015, at opgaverne i pakke- og montageværkstedet var ok, og at du vekslede meget i forhold til dine arbejdsstillinger. Du fortalte, at du var meget smadret, når du havde været i praktikken i 45 minutter til en time. Du blev mere og mere smadret i ugens løb, og fortalte at du hvilede dig i omkring 2 timer, når du kommer hjem, men at du ikke blev mere frisk bagefter. Det blev aftalt, at du skulle prøve med fridag onsdag for at se om det hjalp på dine smerter og træthed.

Praktikken blev afsluttet d. 9. december 2015, da du oplevede forværrede tilstand af dine rygsmerter.

Vi vurderer, at arbejdsprøvningen ikke var helt retvisende for dine muligheder for at arbejde med dine helbredsmæssige begrænsninger, da du havde lang transporttid til og fra praktikstedet, hvilket havde betydning for dit timetal i selve praktikken. I praktikken blev der dog taget højde for dine skånehensyn for din ryg, men du var stærkt smertepræget også efter endt arbejdsdag.

Herudover lægger vi vægt på, at kommunen d. 13. juni 2016 deltog i et besøg i hjemmet.

Der blev ved besøget beskrevet, at du helst ville klare bad og påklædning selv, men at du havde behov for hvile 1 til 2 timer bagefter. Du oplevede cirka hver 14. dag, at du havde for ondt til at tage et bad.

Der kunne forekomme dage, hvor du havde behov for hjælp fra din ægtefælle til f.eks. tørring af ben samt at tage bukser og strømper på.

Du fortalte også, at du på gode dage kunne lave aftensmad, hvor du forbereder i løbet af dagen. I spiste dog ofte, flere gange ugentligt, hjemme ved dine forældre eller svigerforældre. Det kunne også forekomme, at en ven kom og lavede aftensmad i hjemmet.

I forhold til huslige gøremål undgik du støvsugning, gulvvask og at tømme opvaskemaskine. Du stod ikke for tøjvask, ligesom I fik hjælp til rengøring af hjemmet. Du deltog heller ikke i havearbejde.

Du kun gå cirka 500 meter, hvor du sidste sommer havde kunne gå omkring 1,5 til 2 km, og at du på gode dage kunne køre max en halv time, hvorefter du havde brug for at hvile.

Din søvn var påvirket grundet dine rygsmerter, og du hvilede cirka 2 til 3 gange om dagen af mindst en time af gangen. Du havde også dage, hvor du primært var sengeliggende.

Vi vurderer, at din aktuelle funktionsevne er væsentligt nedsat som følge af dine samlede ryggener, og at du ikke vil kunne opretholde samme indtjening som før skaden.

Før skaden kunne du tjene cirka 262.000 kroner årligt i 2013-niveau, hvilket svarer til omkring 271.000 kroner årligt i 2015-niveau.

Vi har på baggrund af ovenstående skønsmæssigt fastsat dit samlede tab af erhvervsevne til 85 procent.

Vi har sammenholdt din situation med vores principmeddelelse 51-17, som handler om betingelserne for at tilkende midlertidig erstatning for tab af erhvervsevne, selv om de erhvervsmæssige forhold endnu ikke er helt afklarede. Der kan tilkendes midlertidig erstatning, hvis der er en afklaring af arbejdsskadens helbredsmæssige følger, og det står klart, at tilskadekomne med arbejdsskadens følger ikke kan opretholde sin hidtidige indtjening.

Om fradraget

Vi vurderer, at en del af dit nuværende samlede erhvervsevnetab med overvejende sandsynlighed også skyldes dine konkurrerende forværrede ryggener som er opstået uafhængigt af arbejdsskaden.

Du oplevede efter arbejdsskaden en bedring af dine symptomer. Du oplevede dog herefter en forværring af dine symptomer i ryggen.

Denne forværring er opstået uafhængigt af arbejdsskaden og medfører en yderligere forværring af din helbredsmæssige tilstand og yderligere nedsættelse af din erhvervsevne.

Vi lægger vægt på, at du efter kort sygemelding genoptog arbejdet som logistikassistent, hvor du arbejdede omkring 3 timer dagligt.

Du arbejdede kort tid, hvorefter du blev sygemeldt grundet dine smerter.

Der blev i starten af det kommunale forløb beskrevet god prognose, og at man forventede, at du ville vende tilbage til arbejdsmarkedet, dog med skånehensyn for rygbelastende arbejde.

Der beskrives også, i blandt andet speciallægeerklæringen af 8. januar 2014, at du den første måned efter skaden oplevede en reduktion i smerterne i ryggen, men at der herefter ikke var fremgang.

Du fik grundet dine rygsmerter d. 14. juni 2013 foretaget en MR-skanning af lænderyggen, hvor der blev påvist let diskusdegeneration svarende til L4/L5-niveau i lænderyggen med en lille højresidig paramedian prolaps, der ganske let påvirkede højre L5-nerverod. Herudover var der lidt facetledsartrose på de nederste niveauer, men ingen stenoser af spinal eller rodkanaler.

De påviste degenerative forandringer er ikke en følge af arbejdsskaden, men er opstået over længere tid.

Du deltog efterfølgende i behandling ved fysioterapeut. Du oplevede ikke bedring af dette, men oplevede næsten af det var værre efter fysioterapeut.

Du kontaktede den 13. december 2014 egen læge grundet forværret rygsmerte. Du kontaktede egen læge igen d. 15. december 2014, hvor du oplyste om opblussen af dine rygsmerte, og at denne opblussen var opstået uden provokation. Du oplyste, at det strålede ned i højre balde, 13. december 2014

Ved henvendelse til egen læge d. 2. februar 2015 oplyste du om atter forværring af dine ryggene.

Du fik i februar 2015 foretaget en operation i lænderyggen for din diskusprolaps. Du oplevede herefter bedring af dine smerte ned i benene og balder, men ikke bedring af dine rygsmerte. Du har kort tid efter operationen beskrevet forværring/opblussen af de tidligere smerte i ryggen.

Det fremgår blandt andet af slutstatusrapport af 4. juni 2015 fra Kolding Kommune til din egen læge, at du har oplevet opblussen af kendte gamle smerte.

Du deltog efter operationen i praktik i få måneder for afklaring af din erhvervsevne, men forløbet blev afbrudt da du oplevede forværring af dine smerte i ryggen.

Vi lægger også vægt på, at du ifølge de lægelige oplysninger, omkring Ankestyrelsens afgørelse af 6. august 2015, havde ganske let nedsat bevægelighed i lænderyggen og normal finger-gulv-afstand.

Der er blandt andet ved notat af 27. maj 2014 af journal fra egen læge beskrevet finger-gulv-afstand på 0 cm.

Der er efterfølgende ved journalnotat af 20. oktober 2015 beskrevet finger-gulv-afstand på 10 cm, og ved undersøgelse d. 13. september 2016 beskrevet finger-gulv-afstanden på 15 cm.

Vi vurderer således, at du uafhængigt af arbejdsskaden, har udviklet forværrede rygsmerte som begrænser din erhvervsevne yderligere.

Denne vurdering understøttes af Retslægerådets udtalelse af 20. juli 2017, svar på spørgsmål A, hvor Retslægerådet har udtalt at du efter skaden d. 8. marts 2013 oplevede bedring af din tilstand, men at du efterfølgende får forværring af smerter i den lave lænd efter opstart i arbejde i maj 2013.

Det fremgår yderligere af svaret på spørgsmål A, at du efterfølgende blev behandlet for degeneration med prolaps i et langvarigt forløb, hvor du opereres for prolaps.

Retslægerådet har yderligere ved udtalelse af 6. september 2018, udtalt at prolapsen på L4/L5-niveau påvist ved CT-skanning d. 8. marts 2013 ikke skønnes at være af traumatisk oprindelse men uafhængig af hændelsen d. 8. marts 2013.

Herudover skal bemærkes, at et slag mod ryggen, som dit, ikke vil kunne udløse langsomt progredierende symptomer.

Udviklingen, herunder forværringen af dine smerter, er således uafhængig af arbejdsskaden.

I forhold til størrelsen af fradraget har vi skønsmæssigt fastsat det til omkring halvdelen.

Efter en konkret vurdering af din sag finder vi derfor, at du har et samlet midlertidigt erhvervsevnetab på 85 procent, men at omkring halvdelen med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden.

Dit midlertidige erhvervsevnetab som følge af arbejdsskaden er herefter 45 procent.

Vi er opmærksomme på, at du i 2006 og 2012 var udsat for konkurrerende hændelser, hvorefter du klagede over blandt andet smerter i ryggen.

Disse smerter aftog dog efter hver hændelse inden for kort tid.

Retslægerådet har ligeledes ved udtalelse af 20. juli 2017 udtalt, at dine ryggener beskrevet efter uheldet d. 8. marts 2013 ikke kan tilskrives hændelsen d. 4. juni 2012.

Der var således tale om kortvarige smerter som aftog af sig selv. Du arbejdede forud for hændelsen d. 8. marts 2013 fuldtid på ordinære vilkår

uden skånehensyn, hvorfor vi ikke finder grundlag for yderligere fradrag grundet dine forudbestående forbigående smerter i ryggen.

Vi er også opmærksomme på, at du efter arbejdsskaden d. 8. marts 2013 klagede over smerter i højre knæ og venstre skulder, men disse kan ikke begrunde fradrag i dit samlede tab af erhvervsevne.

Det fremgår af de kommunale oplysninger i starten af din sygemelding, at du har smerter i knæ og skulder, men disse aftog dog og er ikke medvirkende årsag til din nedsatte erhvervsevne.

Det fremgår af ambulanteoplysninger af 26. juni 2014, at du slog venstre skulder og højre knæ ved hændelsen. Du oplyste, at du fortsat døjede med lette knæ smerter. Der var ikke oplysninger om skuldersmerter.

Du har ligeledes ved journalnotat af 16. april 2015 i forbindelse med opstartsmøde til praktikken oplyst, at problemerne med knæ og skulder nu er på et niveau, hvor de ikke er et problem for dig.

Der er ligeledes ikke oplysninger om særskilte skånehensyn som følge af eventuelle symptomer fra skulder og/eller knæ.

Vi vurderer derfor, at eventuelle smerter i skulder og knæ ikke medfører en påvirkning af din erhvervsevne, hvorfor der ikke er grundlag for fradrag herfor.

Vi er også opmærksomme på, at du i december 2009 blev sygemeldt med en bakterieinfektion (vasculitis). Infektionen gav sår på hele kroppen, særligt fra knæene og ned til anklerne som hævede. Efter en kort periode med ro og hvile aftog infektionen og du genoptog arbejdet.

Der var således tale om en kortvarig sygemelding, hvorefter du vendte tilbage på arbejdsmarkedet på normale vilkår uden skånehensyn. Vi finder derfor ikke grundlag for at foretage et fradrag i dit samlede tab af erhvervsevne.

Vi er herudover opmærksomme på, at du har astma, og at der få gange i de kommunale oplysninger er beskrevet skånehensyn for arbejde i støvede og fugtige omgivelser. Vi vurderer, at der ikke er grundlag for fradrag i det samlede tab af erhvervsevne.

Du havde astma forud for arbejdsskaden og har arbejdet på normale vilkår uden skånehensyn. Din astma har således ikke medført en funktionsbegrænsning forud for arbejdsskaden. Der er efter arbejdsskaden

ikke beskrevet forværring af din astma. Vi vurderer derfor, at der ikke er grundlag for fradrag, da din astma ikke udgør en funktionsbegrænsning.

Oplysningerne fremgår særligt af de kommunale oplysninger og lægelige oplysninger.

Af Ankestyrelsens afgørelse af samme dato fremgår bl.a.:

”Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgjorde sagen den 17. februar 2020.

Ankestyrelsen traf afgørelse i sagen d. 29. oktober 2020.

Vi har den 16. november 2023 valgt at genoptage sagen.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag på ny.

Resultatet er:

- Du har ret til 45 procent i erstatning for tab af erhvervsevne. Afgørelsen er endelig.
- Erstatningen er tilkendt fra den 1. februar 2019.

Det betyder, at vi ændrer Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse.

Denne afgørelse træder i stedet for vores afgørelse af 29. oktober 2020, der ikke længere gælder.”

Begrundelsen fra afgørelsen er enslydende med den ovenfor citerede begrundelse af samme dato.

Forklaringer

Lægekonsulent **LK** har afgivet forklaring.

Lægekonsulent **LK** har forklaret bl.a., at han er speciallæge i ortopædi. Han har været ansat på Hospital i de sidste 14 år. I de sidste 16 år har han tillige fungeret som lægekonsulent for Ankestyrelsen. Han har afgivet fire udtalelser i forbindelse med Ankestyrelsens behandling af denne sag, og han kan vedstå dem alle.

Han har vedrørende udtalelsen af 20. juni 2015 forklaret, at **SKL** diskusprolaps i lænderyggen blev konstateret kort efter uheldet, men den blev ikke forårsaget af hændelsen den 8. marts 2013. Ca. 25 procent af alle danskere

har en lille prolaps, uden de er klar over det, idet sådanne små diskusprolaps er som regel er symptomfrie.

Et brud på torntapperne kan ikke ske spontant. Torntapperne sidder inde bag 8-10 cm væv, og der skal derfor et voldsomt stød eller vrid til.

Fysioterapi er standardbehandling, når en patient har været ude for en hændelse, som den **SKL** var ude for. Brud på torntapperne plejer at hele i løbet af nogle måneder, og det er derfor normalt, at han blev behandlet medicinsk efter hændelsen. Det var på det tidspunkt for tidligt at operere for diskusprolapsen.

En degenerativ ryglidelse er en del af ryggens normale aldringsproces, som alle er ude for. Spørgsmålet er derfor alene, hvornår der opstår en degenerativ ryglidelse, hvilket afhænger af, hvor disponeret man er.

De klager, som er omtalt i besvarelsen af spørgsmål 9, er beskrevet i speciallægeklæringerne. **SKL** havde daglige, lettere smerter. Degenerative forandringer i ryggen medfører ikke nødvendigvis smerter, og de degenerative forandringer, som **SKL** havde i ryggen, var ikke symptomgivende før hændelsen den 8. marts 2013.

I relation til besvarelsen af spørgsmål 15 har han forklaret, at der ikke ud fra de lægelige akter er belæg for at sige, at lidelsen ville være blevet symptomgivende, såfremt hændelsen ikke var sket.

Vedrørende udtalelsen af 10. marts 2021 har han i relation til besvarelsen af spørgsmål 1 forklaret, at når der sker en bedring af en patients tilstand og derefter en forværring, er det generelt set et "godt indicium" for, at ikke alle gener kan tilskrives skaden. De rygmerter, som **SKL** klagede over, var til stede hele tiden. Der var smerter øverst i ryggen og i bunden af lænden. De øverste forsvandt på et tidspunkt, mens de nederste var til stede konstant. **SKL** var ikke på noget tidspunkt symptomfri.

I relation til udtalelsen af 4. november 2023 har han vedrørende besvarelsen af spørgsmål 2 forklaret bl.a., at det ikke er brudene på tværtapperne, der giver **SKL** problemer, og at det ikke nødvendigvis er torntapperne, der medfører de smerter, som **SKL** har. Udtalelserne fra Retslægerådet er selvmodsigende, og det er derfor svært at sige, hvad rådet egentlig mener. Det er almindeligt, at brud og kraftige slag heler, men det sker, at det alligevel giver gener.

Parternes synspunkter

A

har i sit påstandsdokument an-

ført bl.a.:

"Passivitet

Ankestyrelsen (og Arbejdsmarkedets Erhvervssikring) agerer som forvaltningsmyndighed i henhold til almindeligere forvaltningsretlige regler og principper, samt lovgivningen på det sagsspecifikke område – i denne sag arbejds-skadesikringslovens regler.

Hjemlen til prøvelse af Ankestyrelsens afgørelser findes i grundlovens § 63, stk. 1, 1. pkt. Der gælder hverken i grundloven eller i arbejds-skadesikringsloven nogen søgsmålsfrist for risikobæreren (forsikrings-selskab m.fl.) i relation til at få prøvet en afgørelse ved domstolene i mod-sætning til f.eks. søgsmålsfristerne i patientskade- og voldsoffersager.

Det følger af almindelige forvaltningsretlige regler, at Ankestyrelsen er forpligtet til at genoptage tidligere truffne afgørelser på forvaltningsretligt grundlag, hvis betingelserne derfor er opfyldt.

Denne forpligtelse fremgår direkte af punkt 7.1 i Vejledning om genop-tagelse, der er en kodificering af UfR2005.641H samt Folketingets Om-budsmands udtalelse i FOB 2006.436. Heraf kan udledes, at Ankestyrelsen er forpligtet til at genoptage sine tidligere truffne afgørelser,

- Hvis der kommer nye faktiske oplysninger af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med den oprindelige vurdering af sagen
- Hvis der fremkommer væsentlige nye retlige forhold, det vil sige væsentlige ændringer med tilbagevirkende kraft i det retsgrundlag, der forelå på tidspunktet for den oprindelige afgørelse
- Hvis der foreligger ikke uvæsentlige sagsbehandlingsfejl.

Ovennævnte passus findes også i afgørelser fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse....

Der er A bekendt afsagt to landsretsdomme om passivitet, en fra Østre og en fra Vestre Landsret Dommen fra Østre Landsret er anket, og procederes i disse dage på skriftligt grundlag for Højesteret. Desuden ... dom fra Retten i der efter det oplyste ikke er anket. På baggrund af de tre domme synes retstilstanden – om ikke an-

det forud for Højesterets afgørelse – at være den, at der skal foretages en delvis materiel prøvelse, før der tages stilling til spørgsmålet om, hvorvidt der er indtrådt retsfortabende passivitet. Det skal således foretages en konkret vurdering af, om en af de tre ovennævnte grunde til forvaltningsretlig genoptagelse er opfyldt, og hvis ikke kan yderligere prøvelse afskæres som følge af passivitet, afhængig af de konkrete forhold, herunder om stævning er udtaget inden rimelig tid. Derimod skal der ske fuld prøvelse, hvis en af de tre genoptagelsesgrunde er opfyldt.

Det bestrides, at **A** konkret er afskåret fra at få prøvet Ankestyrelsens afgørelse om anerkendelse og varigt mén som følge af ulovbestemt retsfortabende passivitet. Fra tidspunktet for Ankestyrelsens afgørelse om anerkendelse og mén indtil der blev udtaget stævning er der "kun" gået lige over seks år. I den mellemliggende periode er der fremkommet udtalelser fra Retslægerådets, første gang i juli 2017, ..., lidt over fire år forud for stævningen, og senest under forberedelsen af nærværende sag. Sammenholdt med arbejdsskademyndighedernes sagsbehandlingstid i øvrigt, er stævningen udtaget indenfor rimelig tid.

Desuden bemærkes det, at Retslægerådets udtalelse af 2. oktober 2023 de facto er udtryk for nye oplysninger af væsentlig betydning i relation til vurderingen af årsagssammenhæng mellem hændelsen den 8. marts 2013 og **SKL** symptomer. Dette var i hvert fald baggrunden for, at Ankestyrelsen genoptog under nærværende retssags forberedelse, genoptog spørgsmålet om erhvervsevnetab.

Desuden understøtter Retslægerådets udtalelser, at der i relation til vurderinger af lægefaglige spørgsmål er sket en ikke uvæsentlig "sagsbehandlingsfejl", i og med, at Retslægerådet som den øverste myndighed indenfor lægefaglige vurderinger udtaler, at **SKL** fortsatte symptomer fra lænderyggen ikke er en følge af hændelsen den 8. marts 2013.

Retslægerådets udtalelse har en sådan karakter, at Ankestyrelsens afgørelser må tilsidesættes og genoptages, og derfor er der ikke grundlag for at afskære **A** fra en fuld prøvelse også af Ankestyrelsens afgørelse af 6. august 2015.

Anerkendelsen

Det følger af den pr. 8. marts 2013 gældende lov om arbejdsskadesikring §§ 5-6, at en arbejdsskade er en personskade, der er forårsaget af en ulykke, der er sket som følge af arbejdet eller de forhold, det er foregået under.

Begrebet "personskade" (og dermed også arbejdsskadebegrebet) blev dengang defineret i lyset af lovens ydelser, jf. U.2014.452H, herunder først og fremmest godtgørelse for varigt mén (ASL § 18) og erstatning for tab af erhvervsevne (ASL § 17 og § 17a), men også forbigående symptomer kunne udgøre en personskade i arbejdsskadessikringslovens forstand for så vidt at symptomerne var behandlingskrævende, og skadelidte således havde krav på helbredelsesudgifter (ASL § 15), i det omfang dette var nødvendigt for helbredelsen. Personskade/symptomer, der uden behandling går i sig selv, er således som hovedregel ikke omfattet af det dagældende arbejdsskadebegreb.

Det er **SKL** – og i hans sted Ankestyrelsen – der bærer bevisbyrden for, at hændelsen den 8. marts 2013 påførte **SKL** en personskade, der opfylder ovennævnte definition på en arbejdsskade. Denne bevisbyrde er ikke løftet.

Det kan lægges til grund, at **SKL** ved hændelsen den 8. marts 2013 pådrog sig brud på tværtappene på 1. og 2. lændehvirvel (de to øverste lændehvirvler) samt slag mod højre knæ.

Det fremgår af skadestueepikrisen ... at **SKL** blev sendt hjem med anbefaling om at tage smertestillende medicin i form af Panodil og Ipren. Yderligere "behandling" var ikke nødvendig, og **SKL** har de facto ikke modtaget behandling som følge af brud på tværtappene eller slaget mod knæet.

På baggrund af Arbejdsmarkedet Erhvervssikrings lægekonsulentens udtalelse..., Ankestyrelsens lægekonsulentens udtalelse ... samt Retslægerådet udtalelser – både den indhentet under nærværende sag samt de udtalelser, der er indhentet under erstatningsansvarssagen ... – kan det konkluderes, at hændelsen den 8. marts 2013 alene medførte forbigående gener hos **SKL**. Tilskadekomstens følger var selvbe-grænsende – de heledede af sig selv til symptomfrihed – både for så vidt angår slaget mod knæet samt brud på tværtappene.

Det må lægges til grund, jf. blandt andet ... Retslægerådets besvarelse af spørgsmål A ..., at **SKL** diskusprolaps ikke blev symptomgivende som følge af hændelsen, og at **SKL** "forværrede symptomer" ville være kommet selvom arbejdsskade ikke var sket. Hændelsen den 8. marts 2013 var ikke egnet til at forklare – og kan derfor heller ikke forklare – de gener/symptomer, som **SKL** efterfølgende har fremført fra 4-5 lændehvirvel, nederst i lænden.

Retslægerådets besvarelse af 2. oktober 2023 understøtter til fulde ovenstående synspunkt, og da Retslægerådets vurderinger af lægefaglige spørgsmål i sager af denne art har forrang for Ankestyrelsens vurderinger, jf. blandt andet U.2012.2637H, er der nødvendigt sikkert grundlag til at tilsidesætte Ankestyrelsens afgørelse af 6. august 2015 i relation til anerkendelsen af en arbejdsskade.

Der er ikke belæg for, at Retslægerådet har misforstået hændelsen, eller at Retslægerådet har lagt et forkert faktum til grund. Retslægerådet var i forbindelse med deres udtalelse af 2. oktober 2023 i besiddelse af alle deres tidligere udtalelser i erstatningsansvarssagen samt de akter, som Ankestyrelsen har lagt til grund ved deres afgørelser.

Det antages, at politirapport samt Arbejdstilsynets notater samt vidneforklaringer var medsendt til Retslægerådets ved de første tre udtalelser i erstatningsansvarssagen. Det antages desuden, at Retslægerådet har fået tilsendt den erstatningsretlige dom, iht. deres anmodning. Endelig kan det konstateres, at Retslægerådets kollegium var det samme ved alle fire (!) udtalelser.

Der er ikke holdepunkter for at tilsidesætte Retslægerådets udtalelse – heller ikke udtalelsen af 2. oktober 2023, og således er der heller ikke holdepunkter for at fastslå, at **SKL** har pådraget sig en personskade, der kan anerkendes som en arbejdsskade, hvilket Ankestyrelsen skal tilpligtes at anerkende.

Varigt mén og erhvervsevnetab

Hvis retten måtte finde, at **SKL** pådrog sig en personskade ved hændelsen den 8. marts 2013, der kan anerkendes som en arbejdsskade, skal Retten tillige foretage prøvelse af, om **SKL** som følge af pågældende hændelse har pådraget sig et erstatningsberettigende varigt mén og/eller erhvervsevnetab.

Det er ikke påvist, at **SKL** – som følge af hændelsen den 8. marts 2013 – har et varigt mén på mindst 5% eller har funktionsbegrænsninger og deraf følgende erhvervsevnetab på mindst 15%.

Under hensyntagen til de foreliggende lægelige oplysninger, herunder navnlig Retslægerådets besvarelser, er det godtgjort med overvejende sandsynlighed, at **SKL** varige mén og erhvervsevnetab skyldes andre forhold end hændelsen den 8. marts 2013.

SKL symptomer i form af lette, daglige rygsmarter uden eller med meget let bevægeindskrænkning ... skyldes med overvejende

sandsynlighed andre forhold end episoden den 8. marts 2013, jf. Retslægerådets besvarelse af 2. oktober 2023. Heraf fremgår entydigt, at SKL nævnte symptomer *ikke* skyldes hændelsen, idet brud på tværtappe heler til symptomfrihed uden varige følger.

Retslægerådet har ved besvarelsen af spørgsmål A ..., redegjort for SKL symptomudvikling med initial bedring i ryggen og efterfølgende smerter i lavt lænderyggen og på et helt andet niveau end brudene, svarende til det sted, hvor SKL har fået påvist degenerative forandringer i form af diskusprolaps, jf. også C Privat-hospitals journal

Det er ikke dokumenteret, at de degenerative forandringer herunder diskusprolapsen i SKL lænderyg er udløst af hændelsen den 8. marts 2023, og disse er heller ikke anerkendt som en arbejds-skade. Både Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings lægekonsulents udtalelse ... og Ankestyrelsens lægekonsulents udtalelser ... angiver, at hændelsen ikke er egnet til at være prolapsudløsende.

Hændelsen den 8. marts 2013 medførte således alene *forbigående* smerter, jf. Retslægerådets besvarelse af spørgsmål A, den 20. juli 2017 og spørgsmål 1 og 2, den 6. september 2018 Herefter udviklede SKL – uafhængigt af hændelsen – symptomer fra de degenerative forandringer i lænderyggen. Det er således overvejende sandsynligt, at SKL méngivende smerter fra ryggen skyldes noget andet end hændelsen den 8. marts 2013, og ménet som følge af hændelsen den 8. marts 2013 kan fastsættes til under 5%, hvilket Ankestyrelsen skal tilpligtes at anerkende.

Af de samme årsager, som hændelsen den 8. marts 2013 ikke har medført et varigt mén for SKL på 5% eller derover, har hændelsen heller ikke påført SKL et erstatningsberettigende varigt tab af erhvervsevne på 15% eller derover, jf. ovenfor.

Uanset, en eventuel méngrad på 5% som følge af hændelsen, kan de eventuelle skadefølger ikke begrunde fastsættelsen af et erstatningsberettigende erhvervsevnetab på eller over bagatelgrænsen.

Det er SKL – og Ankestyrelsen i hans sted – der skal dokumentere erhvervsevnetabet og som bærer risikoen for, at dette ikke kan lade sig gøre, når det ikke er muligt at adskille arbejdsskadens følger fra følgerne af en konkurrerende lidelse, jf. principmeddelelse nr. 75 af 20. november 2019.

I lyset af Retslægerådets redegørelse for **SKL** symptomudviklingen i besvarelsen af 20. juli 2017 ... samt journalen fra **C** ... må det lægges til grund, at **SKL** symptomer efter hændelsen var bedret, da han efter genoptagelsen af sit arbejde oplevede nye rygsmerter som følge af den konkurrerende degenerative lidelse. Der er ikke efterfølgende dokumenteret symptomer fra tværtappene, men derimod udelukkende smerter i niveauet for de degenerative forandringer.

De eventuelle fortsatte symptomer som **SKL** døjer med, og som måtte kunne henføres til hændelsen den 8. marts 2013, kan hverken helt eller delvist forklare et varigt erhvervsevnetab på 15% eller derover. **SKL** degenerative forandringer i lænderyggen ville under alle omstændigheder have ført til, at han ikke ville kunne fortsætte med at bestride arbejde som ufaglært i væsentligt samme omfang som tidligere, jf. også lægekonsulenternes udtalelser om diskusprolapsens symptomudvikling

Risikoen for, at man eventuelt ikke kan udsondre følger efter hændelsen og **SKL** konkurrerende lidelser, påhviler **SKL**

Dertil kommer, at Retslægerådet ganske klart angiver, at **SKL** fortsatte symptomer, der begrænser hans tilbagevenden til arbejdsmarkedet, ikke er en følge af hændelsen den 8. marts 2013. **SKL** erhvervsevnetab skyldes således med overvejende sandsynlighed noget andet end hændelsen den 8. marts 2013 og følgerne deraf. Dermed foreligger der et nødvendigt sikkert grundlag for at tilsidesætte Ankestyrelsens afgørelser – også de afgørelser, der er truffet efter Retslægerådets udtalelser. Ankestyrelsen skal derfor tilpligtes at anerkende, at **SKL** ikke ved hændelsen den 8. marts 2013 pådrog sig et erstatningsberettigende erhvervsevnetab på 15% eller derover.

Hjemvisning

I det omfang Retten finder, at **SKL** pådrog sig en personskade ved hændelsen den 8. marts 2013, der kan anerkendes som en arbejdsskade, men dog ikke kan fastsætte mén og erhvervsevnetab til under henholdsvis 5% og 15%, gøres det gældende, at Retten må hjemvise sagen til Ankestyrelsens fornyede behandling.

Med Retslægerådets seneste udtalelse, er der tilvejebragt et nødvendigt sikkert grundlag for også at tilsidesætte Ankestyrelsens afgørelser om anerkendelse, varigt mén på 5% samt de seneste afgørelser om erhvervsevnetab på 45%, idet sagens oplysninger med overvejende sandsynlighed taler imod, at **SKL** som følge af hændelsen den 8. marts 2013 pådrog sig mere og andet end forbigående smerter i højre knæ,

samt brud på tværtappene i ryggen, der heler til symptomfrihed uden behandling...”

Ankestyrelsen har i sit påstandsdokument anført:

”Til støtte for Ankestyrelsens påstand om frifindelse gør Ankestyrelsen overordnet gældende, at **A** ikke har tilvejebragt det fornødne grundlag for at tilsidesætte Ankestyrelsens afgørelser.

Det fremhæves, at retten indledningsvis skal tage stilling til, hvorvidt **A** som følge af passivitet har fortabt retten til at anfægte afgørelsen af 6. august 2015 ... om anerkendelse og varigt mén. Retten skal således alene foretage en materiel prøvelse af afgørelsen af 6. august 2015 ... – herunder vurderer om Ankestyrelsen med rette har anerkendt en arbejdsskade efter arbejdsskadesikringsloven og fastsat et varigt mén på 5 procent - hvis retten måtte finde, at retten til at anfægte afgørelsen, ikke er fortabt som følge af retsfortabende passivitet....

Ad passivitet:

Ankestyrelsen gør gældende, at **A** ved passivitet har fortabt retten til at gøre indsigelse mod Ankestyrelsens afgørelse af 6. august 2015 ... om anerkendelse og varigt mén.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at **A** i godt 6 år og 4 måneder – fra den 6. august 2015 og frem til **A** den 13. december 2021 udtog stævning – har ladet tilskadekomne være i den tro, at **A** accepterede afgørelsen.

Arbejdsskadesforsikringsselskaberne – konkret **A** – beskyttes mod gamle krav fra de tilskadekomne i henhold til de anmeldelses- og forældelsesregler, der følger af arbejdsskadesikringslovens § 36.

Såfremt tilskadekomne ville have anfægtet Ankestyrelsens afgørelse skulle dette som udgangspunkt være sket senest den 6. august 2018 svarende til 3 år efter Ankestyrelsens afgørelse, hvor den treårige til-lægsfrist efter arbejdsskadesikringslovens § 36, stk. 4 udløb.

Det kan således lægges til grund, at tilskadekomne ville være afskåret fra at anfægte afgørelsen, da **A** i december 2021 udtog stævning. Dette taler også for, at **A** nu bør være afskåret fra at anfægte afgørelsen.

Det, at forvaltningsafgørelser, som fremhævet af **A** kan indbringes for domstolene med hjemmel i grundlovens § 63, og at der

ikke i arbejdsskadesikringsloven er indsat en søgsmålsfrist, er ikke til hinder for, at der kan indtræde retsfortabende passivitet, jf. også praksis herom.

De tilskadekomnes beskyttelse mod arbejdsskadeforsikringssekskabernes sene anfægtelser af arbejdsskademyndighedernes afgørelser følger ikke af loven men af de i retspraksis udviklede regler om passivitet, jf. hertil U.2005.641 H, U.2008.1113 H og U.2011.2002 H samt Højesterets dom af 4. april 2024.

Højesteret har i dommene U.2008.1113 H og U.2011.2002H anført, at en afgørelse i en arbejdsskadesag – og en eventuel efterfølgende retssag om afgørelsen – i realiteten er en afgørelse af en privatretlig tvist mellem den tilskadekomne og det lovpligtige arbejdsskadeforsikringssekskab. En afgørelse om anerkendelse og varigt mén er i det lys at sidestille med et forsikringssekskabs anerkendelse af erstatningspligten. Ankestyrelsens afgørelse af 6. august 2015 ... kan derfor sidestilles med, at **A** pr. denne dato anerkendte erstatningspligten.

Passivitetsgrundsætningens anvendelighed følger forudsætningsvis af Højesterets dom, U.2008.1113H, der konkret angik spørgsmålet om, hvorvidt en sag mellem tilskadekomne og forsikringssekskabet skulle udsættes på en sag mellem forsikringssekskabet og arbejdsskademyndighederne. I dommen anførte Højesteret, at forsikringssekskabet havde anlagt retssagen inden for rimelig tid efter arbejdsskademyndighedernes afgørelser. Der henvises endvidere til landsrettens præmisser i U.2005.641H.

Passivitetsgrundsætningen anvendelighed i en sag som den foreliggende er endvidere slået fast i Højesterets dom af 3. april 2024, hvor et forsikringssekskab, der i 2020 anlagde sag mod Arbejdsmarkedets Erhvervssekskring, fandtes afskåret fra at anfægte en afgørelse fra år 2010.

Arbejdsmarkedets Erhvervssekskring har i forlængelse af Ankestyrelsens afgørelse af 6. august 2015 ... ved beregningsafgørelsen af 11. august 2015 ... fastsat tilskadekomnes mén-godtgørelse til 41.500 kr. Afgørelsen er ikke påklaget, og det må derfor lægges til grund, at tilskadekomne har modtaget godtgørelsen i henhold til afgørelsen.

Forsikringssekskabet, som **A** må identificeres med, har efterfølgende modtaget adskillige afgørelser fra arbejdsskademyndighederne vedrørende spørgsmålet om tab af erhvervssevne ...

Forsikringselskabet er således løbende – og gentagne gange - blevet mindet om sagen og har løbende påklaget/gjort indsigelse mod afgørelserne om tab af erhvervsevne. Det bemærkes i den forbindelse, at afgørelsen om anerkendelse og varigt mén af 6. august 2020 ... er en forudsætning for de efterfølgende afgørelser om tab af erhvervsevne.

Imidlertid har forsikringselskabet på intet tidspunkt i de mange klager/indsigelser, der er fremsendt vedrørende afgørelsen om tab af erhvervsevne, bestridt afgørelsen af 6. august 2015 Der henvises til forsikringselskabets klager/indsigelser af 12. april 2018 ..., 17. februar 2020 ..., 11. maj 2020 ..., 1. december 2020 ... og 16. februar 2021

Tværtimod har selskabet i flere tilfælde henvist til og begrundet indsigelserne i Ankestyrelsens afgørelse om anerkendelse og varigt mén ... og har derved også af denne årsag givet tilskadekomne det indtryk, at det ikke var en afgørelse, man bestred.

Der henvises i den forbindelse til klagen af 12. april 2018 ..., hvor selskabet fremhævede, at *"Vi har lagt vægt på, at Ankestyrelsen har fastsat følgerne efter skaden til 5 %, da skadelidte har daglige smerter"*.

Der henvises derudover til klagen af 11. maj 2020 ..., hvor selskabet henviser til afgørelsen om anerkendelse, herunder at der ved afgørelsen ikke er anerkendt en diskusprolaps. Endvidere henvises til indsigelsen af 1. december 2020 ..., hvor selskabet igen henviste til afgrænsningen af den personskeade, Ankestyrelsen havde anerkendt ved afgørelsen af 6. august 2015 ..., og den méngrad på 5 procent, Ankestyrelsen samtidig havde fastsat.

Dertil kommer, at forsikringselskabet også i kraft af Retslægerådets udtalelser i ansvarssagen mellem tilskadekomne og dennes arbejdsgiver er blevet mindet om sagen, uden at udtalelserne dog har givet selskabet anledning til at anfægte afgørelsen af 6. august 2015 Der henvises til Retslægerådets udtalelser af 20. juli 2017, 6. september 2018 og 25. juli 2019

Tværtimod har forsikringselskabet med indsigelsen af 16. februar 2021 ... fremsendt Retslægerådets udtalelser til Ankestyrelsen og har med henvisning til udtalelserne alene bestridt afgørelserne om erhvervsevnetabet. Forsikringselskabet har derfor også i denne forbindelse givet det indtryk, at man ikke bestred afgørelsen om anerkendelse og varigt mén

Det er Ankestyrelsens opfattelse, at nærværende sag rummer væsentlige lighedstræk med Højesterets dom af 3. april 2024, hvor Højesteret stadfæstede landsrettens dom og fandt, at sagsøger havde udvist retsfortabende passivitet, da sagsøger i 2020 anfægtede en afgørelse fra Arbejdsskadestyrelsen (nu: Arbejdsmarkedets Erhvervssikring) om varigt mén fra år 2010.

Højesteret lagde vægt på, at sagsøger – som i denne sag - gentagne gange havde modtaget påmindelser om sagen, herunder afgørelsen om anerkendelse af ulykken som en arbejdsskade og om godtgørelse for varigt mén og den heri liggende årsagsvurdering, uden at dette havde givet sagsøger anledning til at anfægte afgørelsen. Byretten havde i lighed hermed fremhævet, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ikke efter afgørelsen fra år 2010 havde ændret fastsættelsen af méngraden, men derimod, som i nærværende sag, havde inddraget afgørelsen om varigt mén, i de efterfølgende afgørelser om tab af erhvervsevne.

Højesteret lagde desuden vægt på, at sagsøger – sådan som det også er sket adskillige gange under nærværende sag – rettede henvendelse til arbejdsskademyndighederne uden i den forbindelse at anfægte ménfastsættelsen, og at sagsøger (som det også er sket i denne sag) havde udbetalt ménogodtgørelsen og løbende havde udbetalt ydelser vedrørende erhvervsevnetabet.

Det fremhæves i den forbindelse, at forsikringsselskabet i den aktuelle sag både har udbetalt den ménogodtgørelse, der følger af afgørelsen af 6. august 2015 ... til tilskadekomne og har udbetalt løbende ydelser vedrørende erhvervseventabet, frem til der i december 2021 blev udtaget stævning. Der henvises til brev af 29. september 2021, fra forsikringsselskabet (FS) hvoraf fremgår, at de fra 1. oktober 2021 havde overtaget udbetalingerne på vegne af A

Ankestyrelsen gør endvidere gældende, at der, som Højesteret også lagde vægt på i dommen af 3. april 2024, ikke i nærværende sag er fremkommet nye oplysninger, der kan begrunde, at afgørelsen af 6. august 2015 ... er truffet på et fejlagtigt grundlag, og at tilskadekomne derfor har haft en berettiget forventning om, at afgørelsen var endelig. Det fremhæves i den forbindelse, at det alene er oplysninger i perioden fra afgørelsestidspunktet (den 6. august 2015) og frem til tidspunktet, hvor A udtog stævning, der i den sammenhæng kan være relevante.

Det er en misforståelse, når A anfører, at der skal foretages en delvis materiel prøvelse af sagen, før der tages stilling til, om der

indtrådt retsfortabende passivitet.

En indsigelse om passivitet er en formalitetsindsigelse svarende til en indsigelse om forældelse. Det ligger i en formalitetsindsigelses natur, at der skal tages stilling til denne, *før* der foretages en materiel prøvelse af en sag.

Såfremt en sags materielle spørgsmål helt/delvis skulle prøves, inden der kunne tages stilling til en indsigelse om passivitet, ville en sådan indsigelse være illusorisk. Det følger således netop af en sådan indsigelse, at en materiel prøvelse bør være afskåret som følge af den passivitet, der er udvist.

Den retspraksis, som A har henvist til – Østre Landsrets dom af 22. september 2022, Vestre Landsrets dom af 7. oktober 2022 og Retten i s dom af 13. februar 2023, der i øvrigt er anket og nu verserer ved Østre Landsret - kan ej heller tages til indtægt for en retstilstand, hvor de materielle spørgsmål kan prøves, før der tages stilling til en indsigelse om passivitet.

Vestre Landsrets dom af 7. oktober 2022 angik en særlig situation, hvor sagsøger havde indbragt både Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse og varigt mén samt Ankestyrelsens afgørelse om tab af erhvervsevne for domstolene.

Spørgsmålet om retsfortabende passivitet var alene et tvistepunkt i relation til Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse. Landsretten skulle derfor under alle omstændigheder foretage en materiel prøvelse af Ankestyrelsens afgørelse om erhvervsevnetabet, hvor spørgsmålet om retsfortabende passivitet ikke var relevant.

Vurderingen af årsagssammenhængen mellem henholdsvis arbejdsskaden og det varige mén og arbejdsskaden og erhvervsevnetabet var konkret den samme. Landsretten foretog derfor en samlet vurdering af arbejdsskademyndighedernes afgørelser og kunne med henvisning til formodningsreglen i arbejdsskadesikringslovens § 12, stk. 2 fastslå, at *”der ikke er et sikkert grundlag for at tilsidesætte Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings og Ankestyrelsens afgørelser om fastsættelse af méngraden og erhvervsevnetabet”*.

Såvel Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og Ankestyrelsen ville således under alle omstændigheder blive frifundet på grundlag af den samme bedømmelse af spørgsmålet om årsagssammenhæng, hvorfor landsret-

ten konkret ikke fandt anledning til at tage stilling til, om Arbejdsmarkedets Erhvervssikring kunne frifindes allerede som følge af passivitet.

For så vidt angår Retten i [redacted] s dom af 13. februar 2023 skal det først og fremmest fremhæves, at denne ikke er udtryk for en anerkendt retsstilling. Dommen er derimod anket og verserer nu ved Østre Landsret. Dommens præjudikatværdi må derfor anses som begrænset, og problemstillingen i sagen adskiller sig samtidig fra nærværende sag.

Det skal i den sammenhæng bemærkes, at sagen fra Retten i [redacted] angår spørgsmålet om, hvorvidt retten til at anfægte en afgørelse også kan bortfalde som følge af retsfortabende passivitet, når afgørelsen ubestridt er ugyldig. Under sagen var der således enighed om, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse var i strid med Retslægerådets udtalelse og måtte tilsidesættes som ugyldig, hvis retten ikke kunne tiltræde synspunktet om passivitet. Der skulle derfor heller ikke foretages nogen materiel prøvelse af sagen. Byretten kunne ikke tiltræde synspunktet om, at passivitetsindsigelsen var "stærkere" end indsigelsen om ugyldighed, og sagen afventer nu landsrettens vurdering.

Anerkendelsesspørgsmålet

Såfremt retten ikke kan tiltræde Ankestyrelsens synspunkt om passivitet, gør Ankestyrelsen subsidiært gældende, at **A** [redacted] ikke har godtgjort det fornødne sikre grundlag for at tilsidesætte Ankestyrelsens afgørelse ... om anerkendelse af tilskadekomnes rygskade som en arbejdsskade, jf. arbejdsskadesikringslovens § 5, jf. § 6.

Der er enighed om, at tilskadekomne som beskrevet i stævningen ... den 8. marts 2013 var udsat for en arbejdsrelateret hændelse, da han skulle skubbe nogle stolper på plads, der begyndte at glide, hvorefter han faldt bagover og fik stolperne ned over sig, jf. også skades anmeldelsen

Der er også enighed om, at tilskadekomne ikke forud for hændelsen den 8. marts 2013 havde nogle smerter/symptomer fra ryggen, og Retslægerådet har desuden udtalt, at det er hypotetisk, om tilskadekomne som følge af de påviste degenerative forandringer ville have oplevet de angivne lændesmerter, selvom hændelsen ikke var indtruffet, jf. Retslægerådets besvarelse af spørgsmål D i udtalelsen af 20. juli 2017

Det er således ikke godtgjort, at den forudbestående ikke-symptomgivende ryglidelse var af en sådan karakter, at tilskadekomnes rygssmerter ville være indtrådt omkring tidspunktet for arbejdsskaden, også

selvom denne ikke var sket, hvorfor der også af denne årsag er grundlag for at anerkende rygsmerterne som en arbejdsskade, jf. U.2017.516H.

Der er desuden enighed om, at tilskadekomne som følge af hændelsen blev indlagt på skadestuen, hvor han klagede over smerter i lænderyggen, og hvor der ved røntgen- og CT-scanningerne blev påvist et brud på tværtapperne, dvs. et strukturelt brud på 1. og 2. lændehvirvel, jf. også Retslægerådets besvarelse af spørgsmål A i udtalelsen af 20. juli 2017

A har imidlertid gjort gældende, at tilskadekomnes rygsmerter som følge af ulykken har haft en forbigående og ikke-behandlingskrævende karakter, og at der derfor ikke er tale om en personskade, der kan anerkendes som arbejdsskade efter det på afgørelses-tidspunktet gældende personskadebegreb, jf. hertil Højesterets dom, U.2014.452H.

Det er korrekt, at der ikke er grundlag for at anerkende en arbejdsskade efter det dagældende personskadebegreb, hvis skaden har haft en forbigående karakter og er gået i sig selv uden behandlinger. Det præciseres i den forbindelse, at det er uden betydning, hvis det måtte kunne lægges til grund, at skaden ikke har haft en varig/kronisk karakter. Anerkendelse af personskaden forudsætter således alene, at skaden har haft en mere end forbigående og ikke-behandlingskrævende karakter. Det er derfor også ofte forekommende, at en personskade anerkendes som en arbejdsskade, selvom den ikke efterlader et varigt mén og berettiger til mén godtgørelse.

Det er ubestridt, at tilskadekomne efter hændelsen den 8. marts 2013 har haft et mangeårigt forløb med rygsmerter. Der henvises i den forbindelse også til Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 10 i udtalelsen af 25. juli 2019 ..., hvoraf fremgår, at der i samtlige lægenotater efter ulykkestilfældet den 8. marts 2013 er beskrevet uspecifikke smerter fra lænden.

Det kan lægges til grund, at der i forløbet efter hændelsen den 8. marts 2013 sker en bedring af helbredstilstanden, hvorefter der indtræder en forværring, jf. hertil Retslægerådets besvarelse af spørgsmål A i udtalelsen af 20. juli 2017 og spørgsmål 10 i udtalelsen af 25. juli 2019

Det forhold, at der i en periode skete en bedring er ikke ensbetydende med, at tilskadekomne blev symptomfri. A har således

ikke godtgjort, og Retslægerådets udtalelser støtter heller ikke, at tilskadekomnes smerter som følge af ulykken på noget tidspunkt gik i sig selv, og slet ikke at smerterne alene har haft en forbigående karakter. Der henvises endvidere til udtalelsen fra Ankestyrelsens lægekonsulent af 4. november 2023 ..., hvor den lægelige vurdering er, at tilskadekomne ikke opnåede symptomfrihed, inden forværringen indsætter.

A har ej heller godtgjort, at de behandlinger tilskadekomne har modtaget, i sin helhed var begrundet i andre forhold end ulykken den 8. marts 2013. Det fremgår direkte af Retslægerådets udtalelse, at der på skadestuen blev påvist et tværtapsbrud, "*som konservativt behandles*".

Der henvises endvidere til udtalelsen fra Ankestyrelsens lægekonsulent af 20. juni 2015 ..., der er indhentet til brug for Ankestyrelsens afgørelse af 6. august 2015 Af udtalelsen fremgår, at tilskadekomnes skader efter ulykken har medført behandlinger. Det fremgår således, at tilskadekomne er behandlet medicinsk, at han har gået i medicinsk rygcenter og er behandlet med fysioterapi. Det fremgår også, at rygenerne ikke ville været gået i sig selv uden behandling.

Anerkendelsen understøttes i øvrigt af de lægelige akter, herunder speciallægeerklæringerne af 4. januar og 15. oktober 2014 ..., hvor det konkluderes, at tilskadekomne ved ulykken har pådraget sig en rygskade med vedvarende rygsmerter til følge.

Det er uden betydning for anerkendelsesspørgsmålet, at Retslægerådet i besvarelsen af spørgsmål A i udtalelsen af 2. oktober 2023 på generel vis har udtalt, at der ikke er lægelig erfaring for, at et slag i ryggen kan medføre smerter, allerede fordi hændelsen den 8. marts 2013 ikke bestod i et slag i ryggen. Hændelsen bestod derimod i, at tilskadekomne skulle skubbe nogle stolper på plads, der begyndte at glide, hvorefter tilskadekomne faldt bagover og fik stolperne ned over sig, jf. også skadesanmeldelsen Dette svarer samtidig til det hændelsesforløb Ankestyrelsen har lagt til grund for afgørelsen ..., og som sagsøger har lagt til grund i stævningen (s. 2).

Det er samtidig sekundært, hvad der måtte være lægelig erfaring for, når tilskadekomne i den konkrete sag måtte indlægges og have behandlinger for de skader, han pådrog sig ved ulykken.

Det varige mén:

Det er ubestridt, at tilskadekomne (uanset årsagen hertil) har et varigt mén vedrørende ryggen, der på tidspunktet for Ankestyrelsens afgø-

relse af 6. august 2015 ... skønsmæssigt kunne fastsættes til 5 procent, blandt andet på baggrund af speciallægeerklæringerne af 4. januar og 15. oktober 2014 ... og udtalelsen fra Ankestyrelsens lægekonsulent

Et påvist varigt mén anses for at være en følge af arbejdsskaden, med mindre overvejende sandsynlighed taler herimod, jf. arbejdsskadesikringslovens § 12, stk. 2. Det følger blandt andet af U.2004.1450H og U.2010.2821H, at det under en retssag anlagt af arbejdsskadeforsikringsselskabet om prøvelse af en afgørelse om udmåling af godtgørelse og erstatning, påhviler arbejdsskadeforsikringsselskabet at afkræfte formodningen for årsagsforbindelse mellem arbejdsskaden og det varige mén eller erhvervsevnetab.

Ankestyrelsen gør gældende, at A ikke har løftet bevisbyrden for, at det varige mén som fastsat i afgørelsen af 6. august 2015 ... med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden, jf. arbejdsskadesikringsloven § 12, stk. 2.

Ankestyrelsen har noteret sig, at A har valgt at "sambehandle" afgørelsen om varigt mén af 6. august 2015 ... og Ankestyrelsens afgørelser af 22. februar 2024 om tab af erhvervsevne Det fremhæves i den forbindelse, at prøvelsen af afgørelsen af 6. august 2015 ... om varigt mén tager udgangspunkt i oplysningerne på afgørelsestidspunktet. Det er derfor også uden betydning for domstolsprøvelsen, at der efterfølgende er tilstødt en forværring af tilskadekomnes tilstand, der også har andre årsager end arbejdsskaden.

Dertil kommer, at fastsættelsen af et varigt mén ikke er den samme som vurderingen af et erhvervsevnetab. Mens fastsættelsen af et varigt mén efter arbejdsskadesikringslovens § 18, stk. 2, tager udgangspunkt i skadens medicinske art og omfang og under hensyn til ulemperne i den personlige livførelse, fastsættes et erhvervsevnetab efter § 17, stk. 1, med udgangspunkt i den nedsatte evne til at skaffe indtægt ved arbejde. Følgelig er vurderingen af om et påvist tab af erhvervsevnetab eller varigt mén med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden efter § 12, stk. 2, også forskelligartet.

At Ankestyrelsen med rette har anerkendt tilskadekomnes skade som en arbejdsskade, og at det varige mén som fastsat i afgørelsen af 6. august 2015 ... ikke med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden underbygges blandt andet af Retten i dom af 22. september 2020 ..., hvor retten har vurderet, at tilskadekomnes sygdomsmeddelelse i perioden fra 1. oktober 2013 til 16. august 2015 – der

vel at mærke var begrundet i rygsmerterne - må tilskrives ulykken den 8. marts 2013.

Ankestyrelsen gør også gældende, at Ankestyrelsen med rette – og på grundlag af speciallægeerklæringerne af 8. januar 2014 ... og 15. oktober 2014 ... og udtalelsen af 20. juni 2015 fra Ankestyrelsens ortopædiske lægekonsulent ... – har undladt at foretage fradrag i den fastsatte méngrad på 5 procent. Ankestyrelsen har således med rette lagt vægt på, at tilskadekomnes ryglidelse havde et degenerativt præg, der vil udvikle sig gradvist med årene, og at der på CT-scanningen var påvist en mindre prolaps, men at det ikke var muligt at vurdere, om denne var symptomgivende.

Det bemærkes i den forbindelse, at det er helt sædvanligt og ofte forekommende, at degenerative forandringer og diskusprolaps kan bestå, uden at være smerte- /symptomgivende. Samtidig skal det fremhæves, at et fradrag i et varigt mén som følge af en forudbestående lidelse forudsætter, at lidelsen – konkret de degenerative forandringer – var symptomgivende forud for arbejdsskaden, eller ville blive symptomgivende på omtrent samme tidspunkt som arbejdsskaden, også selvom denne ikke var sket. Dette er ikke godtgjort i nærværende sag.

Det bemærkes, at det er uden betydning både for afgørelsen ..., at Retslægerådet har udtalt, at brud på tværtapper normalt heler til symptomfrihed uden varige følger, jf. besvarelsen af spørgsmål 1 i udtalelsen af 2. oktober 2023. Uanset, hvad der måtte kunne karakteriseres som normalt, er det ikke godtgjort, at et sådan heling til symptomfrihed er sket i den konkrete sag. Det fremhæves samtidig, at Retslægerådet har udtalt, at rygsmerter kan ses efter en skade, uanset om der har været brud på en tværtap eller ej. Tilskadekomnes rygsmerter kan således være opstået uafhængig af tværtapsbruddet og kan således også medføre symptomer, selvom bruddet er helet.

Det er tilsvarende uden betydning, at Retslægerådet i samme udtalelse har svaret afkræftende på spørgsmålet om, hvorvidt tilskadekomne som følge af ulykken den 8. marts 2023 specifikt er påført "*varige helbredsmæssige gener eller symptomer i form af lette, daglige rygsmerter uden eller med meget let bevægeindskrænkning*", jf. besvarelsen af spørgsmål 2. Af besvarelsen fremgår direkte, at denne skal ses i sammenhæng med besvarelsen af spg. 1 og den tidligere spørgsmålsrække.

Besvarelsen ændrer ikke på, at tilskadekomne er påført varige smerter/symptomer svarende til ryggen – herunder *andre* smerter/symptomer end de, der specifikt er beskrevet i spørgsmål 2 – og godtgør ikke,

at de symptomer, der er beskrevet i de lægelige akter, blandt andet i speciallægeerklæringerne ... med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden.

Tilskadekomnes erhvervsevnetab.

Ankestyrelsen gør – blandt andet med henvisning til Retslægerådets udtalelser og udtalelserne fra Ankestyrelsens lægekonsulent – gældende, at A ikke har tilvejebragt et sikkert grundlag for at tilsidesætte Ankestyrelsens afgørelser af 22. februar 2024 (bilag G og H) om tilskadekomnes erhvervsevnetab.

Indledningsvis bemærkes det, at der som beskrevet ovenfor, ikke er nogen nødvendig sammenhæng mellem fastsættelsen af et varigt mén og et erhvervsevnetab. Den omstændighed, at en tilskadekomne ikke måtte være berettiget til godtgørelse for varigt mén er således ikke ensbetydende med, at den tilskadekomne ikke er berettiget til erstatning for tab af erhvervsevne.

Det kan lægges til grund, at tilskadekomne forud for arbejdsskaden havde en fuld erhvervsevne, men efter arbejdsskaden har haft en meget begrænset erhvervsevne som følge af de funktionsbegrænsninger, der følger af tilskadekomnes rygsmerter, og som i 2019 førte til, at tilskadekomne blev tilkendt førtidspension.

Det er ubestridt, at tilskadekomnes samlede erhvervsevnetab (uanset årsagen hertil) i de relevante perioder, hvor tilskadekomne har været på sygedagpenge og førtidspension, har kunnet fastsættes til 85 procent.

Der er også enighed om, at der med overvejende sandsynlighed også er andre årsager til tilskadekomnes erhvervsevnetab end arbejdsskaden, jf. arbejdsskadesikringslovens § 12, stk. 2, og at der således er grundlag for at foretage fradrag i den erstatning, som tilskadekomne som udgangspunkt er berettiget til.

A har gjort gældende, at tilskadekomne som følge af arbejdsskaden ikke har pådraget sig et erhvervsevnetab på 15 procent eller derover. Det er med andre ord Garantifondens synspunkt, at der er grundlag for et meget betydeligt fradrag i erhvervsevnetabet.

Ankestyrelsens gør heroverfor gældende, at Ankestyrelsen med rette har vurderet, at omkring halvdelen af erhvervsevnetabet med overvejende sandsynlighed også skyldes de konkurrerende forværrede ryggen, der er opstået efterfølgende og uafhængig af arbejdsskaden.

Ankestyrelsen har således med rette – blandt andet på baggrund af Retslægerådets besvarelse af spørgsmål A i udtalelsen af 20. juli 2017 og spørgsmål 1 i besvarelsen af 6. september 2018 ... samt udtalelserne fra Ankestyrelsens lægekonsulent ... – vurdereret, at tilskadekomne uafhængig af arbejdsskaden, har udviklet forværrede rygsmerter, som begrænser erhvervsevnen yderligere, herunder som følge af tilskadekomnes degenerative forandringer og diskusprolaps.

Det forudsætter ifølge Højesterets praksis et sikkert grundlag, såfremt Ankestyrelsens konkrete skøn skal tilsidesættes, jf. for eksempel U.2004.1450.H og U.2010.2821H.

Ankestyrelsen gør gældende, at **A** ikke har tilvejebragt et sikkert grundlag for at tilsidesætte Ankestyrelsens konkrete skøn, hvorefter tilskadekomnes erhvervsevnetab som følge af arbejdsskaden skønsmæssigt kan fastsættes til 45 procent.

A har til støtte for den nedlagte hjemvisningspåstand gjort gældende, at retten skal hjemvise sagen til Ankestyrelsen, hvis retten finder, at tilskadekomne den 8. marts 2013 pådrog sig en personskade, der kan anerkendes som en arbejdsskade, men ikke kan fastsætte henholdsvis méngraden til under 5 procent og erhvervsevnetabet til under 15 procent.

Udgangspunktet er, at retten ikke skal hjemvise sagen men derimod skal træffe afgørelse, jf. U.2000.645 H.

For så vidt angår fastsættelsen af erhvervsevnetabet kan Ankestyrelsen dog tiltræde, at retten hjemviser sagen til fornyet behandling, hvis retten ikke kan tiltræde Ankestyrelsens frifindelsespåstand og således finder, at erhvervsevnetabet som følge af arbejdsskaden skal fastsættes til mindre end 45 procent men ikke under 15 procent, uden at retten dog kan kvalificere erhvervsevnetabets størrelse yderligere. Ankestyrelsen vil herefter kunne træffe en ny afgørelse herom.

Det bemærkes for en ordens skyld, at der ikke er grundlag for at hjemvise spørgsmålet om varigt mén, når Ankestyrelsen har fastsat ménet som følge af arbejdsskaden til 5 procent, og **A** påstår, at dette skal fastsættes til under 5 procent..."

Biintervenient, B som mandatar for **SKL** har i sit påstandsdokument anført bl.a:

"Passivitet

Biintervenienten er enig med Ankestyrelsen i, at der foreligger retsfortabende passivitet, således at sagen i forhold til spørgsmålet om anerkendelse, varigt mén og delvis erhvervsevnetab generelt kan afvises med den konsekvens, at Ankestyrelsen allerede af denne grund skal frifindes for den principale påstand.

Højesteret har den 3. april 2024 afsagt dom i en lignende sag, hvor der var udvist retsfortabende passivitet.

Ved vurderingen af passivitet skal der særligt i forhold til anerkendelsen og varigt mén tillægges vægt, at der ikke blev foretaget retslige skridt i forhold til afgørelse af den 6. august 2015 før ved indgivelsen af stævning den 13. december 2021. Altså over 6 år senere.

I forhold til erhvervsevnetabet skal det tillægges vægt at der frem til august 2019 blev udbetalt fuld midlertidig erhvervsevnetab 80% og frem til 1. november 2021 blev betalt delvis erhvervsevnetab på 40 %. Forsikringsselskabet har således ved deres handlemåde frem til november 2021 fastholdt **SKL** i den tro, at forsikringsselskabet i hvert fald accepterede erhvervsevnetabet delvist.

Det kan ikke tillægges vægt, at der i mellemtiden forud for sagsanlægget er fremkommet 3 Retslægrådsudtalelser, da disse ikke er fremkommet på initiativ fra sagsøger eller i øvrigt skabte det tilstrækkelige sikre grundlag for at tilsidesætte afgørelserne om anerkendelse, varigt mén og erhvervsevnetab.

Subsidiært gøres det gældende at den foreliggende retsfortabende passivitet konkret skal medføre bevismæssig skadevirkning for sagsøger i det omfang, den sene anfægtelse af afgørelsen har medført usikkerhed i forhold til de konkrete ulykkes-, skades- og sygdomsforhold. Idet en tidligere protest mod afgørelsens rigtighed måske kunne have medført yderligere undersøgelser, indhentelse af vidneforklaringer eller andet, som nu ikke kan indhentes, da forholdene enten er glemt eller ikke længere er mulige at undersøge. Passiviteten har således medført en begrænsning i **SKL** og Ankestyrelsen mulighed for effektiv kontradiktion. Enhver bevismæssig tvivl som følge af den udviste passivitet skal således komme sagsøger til skade.

Anerkendelse

Udover ovenstående vedrørende passivitet skal sagsøger herudover bemærke følgende i forhold til spørgsmålet om anerkendelse:

Anerkendelse af en ulykke skal ske, når der er sket en personskade som følge af en hændelse på arbejde jf. ASL § 6 jf. § 5.

Sagsøger har ikke bestridt at ulykken er sket som beskrevet eller at der skete brud på tværtapperne på 1. og 2. lændehvirvel.

Allerede fordi der er sket brud på tværtapperne skal ulykken anerkendes som en arbejdsskade. Et brud er i sin natur ikke en forbigående tilstand eller et symptom. Undtagelsen som fastlagt i praksis ved U.2014.452H der vedrører forbigående tilstand eller symptomer, vedrører alene de tilfælde, hvor der ikke er tale om en umiddelbar konstaterbare skader. Et knoglebrud er i sin natur hverken forbigående eller et symptom, men en skade i ordets direkte forstand.

Når først der er sket anerkendelse af en ulykke skal de øvrige gener og deraf følgende varige mén vurderes i henhold til ASL § 12 stk. 2 jf. straks nedenfor

Varigt mén og erhvervsevnetab

Det gøres fortsat gældende, at sagsøger ikke har løftet beviset for tilsidesættelse af Ankestyrelsens afgørelser i sagen – hverken i forhold til anerkendelse, varigt mén eller den nye afgørelser om erhvervsevnetab. Det kræver et sikkert grundlag, hvilket sagsøger ikke har løftet beviset for.

Bevisbyrden for årsagssammenhæng er ved arbejdsskadesikringen opdelt i to trin.

For det første er der en ligefrem bevisbyrde for at der er sket ulykke med en personskade til følge som kan anerkendes som en arbejdsskade.

Det gøres gældende, at bevisbyrden for dette er løftet, og at ulykken den 8. marts 2013, hvor **SKL** fik et halv ton brædder ned over sig, har medført en personskade som skal anerkendes som en arbejdsskade.

Fordi der er tale om en anerkendt arbejdsskade, så finder arbejdsskadesikringslovens § 12 anvendelse.

I §12 er en bevisformodningsregel, hvor det følger af stk. 2, at et konstateret varigt mén eller tab af erhvervsevne skal anses for at

være en følge af en anerkendte arbejdsskade medmindre overvejende sandsynlighed taler herimod.

Det er dermed forsikrings-selskabet der med overvejende sandsynlighed skal løfte bevisbyrden for, at det konstaterede varige mén og erhvervsevnetabet ikke er en følge af arbejdsulykken. Dette bevis er ikke løftet.

Det gøres gældende, at bevisformodningsreglen i arbejdsskadesikringslovens § 12, stk. 2 er en tung bevisbyrde at løfte. Sagsøger skal således godtgøre, at det påviste varige mén og erhvervsevnetab ville være indtrådt i nogenlunde samme tid og omfang, selv hvis ikke arbejdsskaden var sket jf. blandt andet U.2010.1197 H og U.2017.516 H.

Sagsøger har ikke med Retslægerådets besvarelse i sagen løftet beviset herfor. **SKL** arbejdede på skadestidspunktet på fuld tid, og han havde således en fuld erhvervsevne, dette til trods for degenerative forandringer i ryggen forud for ulykken. **SKL** måtte efter den anerkendte arbejdsskade forlade arbejdsmarkedet grundet sine gener, hvorfor der er et påvist erhvervsevnetab i den størrelsesorden, som Ankestyrelsen i seneste afgørelse af 22. februar 2024 har lagt til grund – altså 85 %.

Der er herefter af Ankestyrelsen lavet fradrag på ca. halvdelen i forbindelse med retssagen og genoptagelsen efter Retslægerådets besvarelse. Fradraget er lavet som følge af forværring af de anerkendte ryggener indtrådt efter arbejdsskaden.

Undervejs i hans jobafklaring har **SKL** medvirket aktivt til afklaringen. Han har dog på grund af generne ikke kunnet vende tilbage til arbejdsmarkedet -hverken til nogle af hans tidligere erhverv eller i et nyt erhverv. Han har således opfyldt sin tabsbegrænsningspligt til fulde, hvilket også er lagt til grund i Ankestyrelsens afgørelser.

I speciallægeerklæringen af den 8. januar 2014 ... fremgår af speciallægens konklusion, at **SKL** havde pådraget sig en rygskade ved arbejdsulykken, som fortsat gav rygsmertter og at der ikke havde været bedring det forudgående halve år inde speciallægeerklæringen. Smerterne forhindrede **SKL** i at udføre daglige gøremål samt arbejde, som indebar større bevægelser i lænderyggen og løft, eller længerevarende fysisk aktivitet. Da **SKL**

ikke havde rygproblemer før skaden konkluderede speciallægen, at der var et erhvervsevnetab.

Speciallægen bemærkede også, at der var identificeret flere mulige årsager til smerterne. Dels pådrog **SKL** sig fraktur i tværtappe i den øvre del af lænden ved ulykken. Dels var der påvist mindre discusprolaps på L4/L5 niveauet og tegn på slidgigt. Slidgigtforandringerne kunne ikke være opstået ved ulykken, men discusprolapsen kunne godt være opstået herved.

Endelig konkluderer speciallægen også, at der på længere sigt – mere end et år – er nogen usikkerhed omkring hvordan udviklingen bliver. Nogle mennesker ender med kroniske rygmerter efter en skade som den aktuelle.

Ankestyrelsens afgørelse er i overensstemmelse med konklusionen i speciallægeerklæringen.

For at tilsidesætte Ankestyrelsens afgørelser, så skal det jf. retspraksis ske med et tilstrækkeligt sikkert grundlag i forhold til den skønsmæssige vurdering. Ankestyrelsen har foretaget i forhold til den lægelige bedømmelse efter retslægerådets besvarelse i sagen. Det skyldes, at Ankestyrelsen har mangeårig erfaring i forhold til vurderingen af bevisbyrdereglerne og udmåling af erstatning og godtgørelse i arbejdsskadesager – herunder også eventuelle fradrag, sådan som det er sket i denne sag.

Det gøres gældende, at Ankestyrelsen har anvendt bevisbyrdereglerne i arbejdsskadesikringsloven korrekt i sagen, hvorfor afgørelserne til prøvelse skal stadfæstes overfor sagsøgers påstand.

Sammenfattende gøres således gældende, at sagsøger ikke har løftet beviset for tilsidesættelse af Ankestyrelsens afgørelser i sagen.

Bemærkninger til Retslægerådets besvarelser

Retslægerådets udtalelse har forrang for Ankestyrelsens afgørelser i det omfang vurderingen bygger på det lægefaglige skøn. Retslægerådets udtalelse skal dog tilsidesættes i det omfang, at Retslægerådets udtalelse ikke baserer sig 1) på det korrekte faktum og/eller 2) der ikke er stillet spørgsmål med den korrekte bevismæssige byrde jf. bl.a. U2010.1197H.

Retslægerådet er spurgt 3 gange i en tidligere ansvarssag og en gang i nærværende sag. Retten skal derfor være opmærksom på at

spørgsmålsnummerering-en således startet forfra ved den nye sag. Hvorfor der er gengangere i nummereringen.

Nedenfor er bemærkningerne opdelt i den nye besvarelse fra nærværende sag og bemærkninger fra de 3 tidligere besvarelser.

Det bemærkes, at der ikke er fremsendt det samme materiale i de to sager, herunder særligt følgende bilag:

- ...- Afhøringsrapporter fra Politiet
- ...- Påbud fra Arbejdstilsynet
- ...- Øvrige akter fra Arbejdstilsynet
- ...- Dom i straffesagen mod arbejdsgiver af 15. maj 2014

Det kan ikke forventes, at rådets medlemmer kan huske materialer fra tidligere besvarelser, som ligger flere år tilbage.

Retslægerådets besvarelse af den 2. oktober 2023

Retslægerådet har ved besvarelserne af spørgetemaet af den 2. oktober 2023 ikke har lagt det korrekte faktum til grund i forhold til ulykken og dermed skadesmekanismen eller svarer i hvert fald ud fra en anden beskrivelse af ulykken.

Ulykken beskrives i besvarelsen af spørgsmål 1 som "*en slagskade*" og i besvarelse af spørgsmål A som "*et slag i ryggen*".

Ankestyrelsen har i deres afgørelse af den 6. august 2015 ..., samt nyeste afgørelser af 22. februar 2024... lagt følgende ulykkesbeskrivelse til grund

"...at du i forbindelse med dit arbejde fik cirka 200 kilo træstammer ned over dig, da du væltede bagover."

Ved dom fra Retten I af den 22. september 2020 ... blev følgende ulykkesbeskrivelse lagt til grund

"SKL *var den 8. marts 2013 involveret i en arbejdsulykke, hvor han var i færd med at læsse et bundt træstolper, som vejede 800-900 kg., og i den forbindelse fik omkring halvdelen af træstolperne ned over sig.*

Dommen fra Retten i var i vidt omfang baseret på vidneforklaringer samt Arbejdstilsynet og politiets efterforskning.

Til understøttelse af Ankestyrelsens ulykkesbeskrivelse fremhæves følgende bilag

- ...– Afhøringsrapporter fra Politiet
- ...– Påbud fra Arbejdstilsynet
- ...– Øvrige akter fra Arbejdstilsynet
- ...– Dom i straffesagen mod arbejdsgiver af 15. maj 2014

Retten kan således delvist tilsidesætte Retslægerådets udtalelse af den 2. oktober 2023 allerede i det ulykkesmekanismen i besvarelsen ikke er korrekt. At få 200 kilo træstammer ned over sig, er alt andet lige noget mere skadepåvirkende end et "slag på ryggen".

Retslægerådets besvarelse er ikke forkert. Besvarelsen giver bare ikke et klart svar i forhold til nærværende sag.

Ingen af de besvarede spørgsmål ved Retslægerådets udtalelse af den 2. oktober 2023 er herudover stillet eller besvaret ud fra den bevisbyrde som arbejdsskadesikringslovens § 12 stk. 2 kræver.

Højesteret har tidligere udtalt sig herom i U2010.1197H

"I spørgsmål D blev Retslægerådet i 2006 spurgt om, hvilke af de lidelser, som A havde på tidspunktet for Ankestyrelsens afgørelse af 14. december 2004, der med overvejende sandsynlighed var følger af arbejdsskaden. At spørgsmålet blev formuleret på denne måde, må antages at skyldes, at det dengang var Ankestyrelsens opfattelse, at genoptagelse var betinget af, at der var indtrådt en forværring, som med overvejende sandsynlighed måtte antages at være en følge af arbejdsskaden. Spørgsmålet burde imidlertid på baggrund af bevisbyrdereglen i § 13 have været formuleret som et spørgsmål om, hvorvidt nogen af de lidelser, som A havde på tidspunktet for Ankestyrelsens afgørelse, med overvejende sandsynlighed (det vil sige med en sandsynlighed på mere end 50 %) ikke var en følge af arbejdsskaden, men af andre forhold. Dette spørgsmål er ikke stillet til Retslægerådet, og Rådets svar på det stillede spørgsmål D kan efter vores opfattelse ikke forstås således, at Rådet finder, at det beskrevne kroniske smertesyndrom ikke kan være en følge af arbejdsskaden. Retslægerådets svar kan efter vores opfattelse endvidere ikke med sikkerhed forstås således, at Rådet finder det overvejende sandsynligt, at syndromet ikke er en følge af arbejdsskaden"

Sagsøger har ikke med spørgsmålene og besvarelsen heraf løftet bevisbyrden for, at der er overvejende sandsynlighed der taler imod en årsagssammenhæng til det varige mén eller i hvert fald dele af erhvervsevnetabet jf. Ankestyrelsens afgørelse.

Ankestyrelsen har netop ekspertisen og erfaringen med vurderingen af bevisbyrdeforholdet i forhold til den omvendte bevisbyrde jf. § 12 stk. 2, hvorimod Retslægerådet alene forholder sig til en al-

mindelig medicinsk årsagssammenhæng, uden at inddrage evt. andre forhold. Herunder andre mulige skadesårsager, såfremt ulykken ikke var sket. De såkaldte "hypotetiske spørgsmål".

Retslægerådet svar kan således ikke med sikkerhed fastslås således, at Retslægerådet finder det overvejende sandsynligt, at det varige mén og erhvervsevnetab ikke er en følge af arbejdsskaden, hvis de rette forhold og bevisvurdering i øvrigt var taget under betragtning.

Dette har Ankestyrelsen derimod haft anledning til efter modtagelsen af Retslægerådets erklæring, der har medført et delvist fradrag efter en skønsmæssig vurdering. Der er ikke grundlag for at tilside-sætte dette skøn om i hvert fald delvis tilkendelse af erhvervsevnetab. Særligt henset til, at Retslægerådet også udtaler, at der var en forværring i rygmerterne og at det er denne forværring der giver anledning til fradraget i erstatningen.

Retslægerådets tidligere besvarelser (fra ansvarssagen)

Retslægerådets tidligere udtalelser støtter Ankestyrelsens afgørelser indenfor rammerne af det i loven fastsatte skøn.

Biintervenienten skal særligt fremhæve følgende.

Det fremgår af Retslægerådets besvarelse af spørgsmål A, at der efter ulykken blev beskrevet smerter i lænd samt højre knæ og at efterfølgende røntgen og CT-skanning viste afsprængning af et stykke af tværtappen på L1 og L2.

Af spørgsmål 4 fremgår det, at der tillige ved CT-skanningen på ulykkesdagen den 8. marts 2013 efter Retslægerådets vurdering kunne konstateres prolaps i ryggen, som ikke ansås at være af traumatisk oprindelse. Retslægerådet udtalte samtidig i spørgsmål 2, at prolaps opstår med baggrund i degeneration(slitage), som ikke kunne tilskrives hændelsen den 8. marts 2013. Retslægerådet kunne dog ikke udtale sig om, hvorvidt hændelsesforløbet kunne fremkalde en traumatisk prolaps, udover at det ikke var en normal diagnose. Herudover oplyste Retslægerådet i spørgsmål 7, at diskusprolaps kunne opstå med og uden fysisk påvirkning. Retslægerådet kunne desuden jf. spørgsmål 6 ikke angive hvilke af sagsøgers symptomer der kunne tilskrives prolapsen, men fremhævede, at det fremgik af reumatologisk journal i marts 2016, at der ikke var prolapsymptomer i form af udstrålende neurogene radikulære

smerter. Af spørgsmål 10 svarer retslægerrådet, at det fremgår af samtlige lægenotater, at **SKL** efter ulykkestilfældet den 8. marts 2013 havde uspecifikke smerter i lænden og at der var tidsmæssig relation til optræden af uspecifikke lænderygsmerter med ulykkestilfældet den 8. marts 2013.

Som følge af besvarelsen af Retslægerrådets udtalelse gøres det således gældende, at der er dokumenteret årsagssammenhæng mellem de uspecifikke smerter i lænden samt afsprængning af torntap- perne og ulykken den 8. marts 2013. Det gøres samtidig gældende, at de uspecifikke smerter i lænden samt afsprængningen af torntap- perne har været medvirkende årsag til sygeforløbet samt det varige mén og det endelige erhvervsevnetab.

Det bestrides ikke, at der er en vis usikkerhed i forhold til, om de konstaterede discusprolaps er en følge af ulykken den 8. marts 2013. Retslægerrådet oplyser således i spørgsmål 7, at det ikke er muligt at udtale sig om sandsynligheden. Herudover fremgår det også samlet af besvarelsen af spørgsmål C og spørgsmål 9 at de de- generative forandringer både kan udløse smerter men også kan være til stede uden at udløse smerter. **SKL** bliver dog opereret i ryggen for degeneration og prolaps. Efter operationen var der ikke længere prolaps symptomer jf. spørgsmål 6.

De mellemkommende gener som muligvis stammer fra discuspro- lapsen, som muligvis er udløst ved ulykken, er således ikke til- strækkelig til at have løftet bevisbyrden i henhold til ASL § 12 stk. 2 om overvejende sandsynlighed som taler imod en årsagssammen- hæng til i hvert fald dele af erhvervsevnetabet efter fratrækket. Det er netop denne bevisusikkerhed der medfører det fratræk, som Ankestyrelsen har foretaget ved afgørelse af den 22. februar 2024..."

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Passivitet

Ved vurderingen af, om **A** har ud- vist retsfortabende passivitet i forhold til at gøre indsigelse mod Ankestyrelsens afgørelse af 6. august 2015 om anerkendelse af arbejdsskaden og fastsættelsen af varigt mén som følge af ulykken, må der lægges vægt på, at der i overensstem- melse med afgørelsen er udbetalt méngodtgørelse til **SKL** og at ga-

rantifonden først den 13. december 2021 - dvs. ca. 6 år og 4 måneder efter den omtvistede afgørelse – anlagde sag vedrørende spørgsmålet om anerkendelse af arbejdsskaden og fastsættelse af **SKL** méngrad.

Endvidere må der lægges vægt på, at arbejdsskademyndighederne i flere af afgørelserne om erhvervsevnetabet udtrykkeligt har omtalt den nærmere baggrund for anerkendelsen af arbejdsskaden og fastsættelsen af varigt mén. Forsikringsselskaberne, og dermed **A** er således i løbet af de ca. 6 år og 4 måneder blevet påmindet om afgørelsen af 6. august 2015, uden at der er reageret herpå.

Hertil kommer, at Ankestyrelsen den 16. februar 2021 blev anmodet om på ulovbestemt grundlag at genoptage afgørelsen af 29. oktober 2020 for så vidt angår spørgsmålet om erhvervsevnetab, uden at anerkendelsen af arbejdsskaden eller fastsættelsen af varigt mén blev særskilt anfægtet.

På denne baggrund finder retten, at der er udvist en sådan passivitet, at **A** er afskåret fra nu at gøre indsigelse mod afgørelsen om anerkendelse af arbejdsskaden og varigt mén.

Ankestyrelsen frifindes derfor for **A** påstande i relation til anerkendelse af arbejdsskaden og fastsættelse af varigt mén.

Erhvervsevnetab

Ved afgørelser af 22. februar 2024 genoptog Ankestyrelsen **SKL** sag, og fastsatte hans samlede tab af erhvervsevne til 85 procent, idet hans funktionsevne var væsentlig nedsat som følge af hans samlede ryggener. Ankestyrelsen nedsatte imidlertid erstatningen skønsmæssigt med 40 procent til 45 procent, idet Ankestyrelsen efter en konkret vurdering af sagens lægelige oplysninger, herunder Retslægerådets udtalelser, fandt, at omkring halvdelen af **SKL** erhvervsevnetab med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden.

Det følger af § 12, stk. 2, i arbejdsskadesikringsloven, at et tab af erhvervsevne anses for at være en følge af arbejdsskaden, medmindre overvejende sandsynlighed taler herimod. Det er således **A**

der har bevisbyrden for, at det er overvejende sandsynligt, at **SKL** erhvervsevnetab skyldes andet end arbejdsskaden. Retten bemærker endvidere, at **A** efter fast retspraksis skal tilvejebringe et sikkert grundlag for at tilsidesætte Ankestyrelsens skøn.

Retslægerådet har ved besvarelsen af spørgsmål 2 i sin erklæring af 2. oktober 2023 udtalt, at **SKL** ikke som følge af hændelsen den 8. marts 2013 er

blevet påført varige helbredsmæssige gener eller symptomer i form af lette, daglige rygsmerter uden eller med meget let bevægeindskrænkning. Endvidere har retslægerrådet ved besvarelsen af spørgsmål 1 i samme erklæring udtalt, at brud på tværtapper efter en slagskade normalt heler til symptomfrihed og ved besvarelsen af spørgsmål 8 i erklæring af 25. juli 2019 udtalt, at ophelede brud på tværtapperne normalt ikke efterlader følger. Ydermere har Retslægerrådet ved besvarelsen af spørgsmål 2 i erklæring af 6. september 2018 udtalt, at hændelsen den 8. marts 2013 ikke er egnet til at forværre de degenerative forandringer i **SKL** ryg og at brud på tværtapper erfaringsmæssigt heler uden væsentlige eftervirkninger.

Retten finder på denne baggrund, at **A** har godtgjort, at **SKL** erhvervsevnetab som følge af hændelsen den 8. marts 2013 udgør mindre end 15 procent. Den omstændighed, at Retslægerrådet omtaler "slagskade" og "slag i ryggen", kan ikke føre til et andet resultat, idet spørgsmål 2 i Retslægerrådets erklæring af 6. september 2018 indeholder en udførlig beskrivelse af hændelsen den 8. marts 2013, hvorfor retten ikke finder grundlag for at antage, at Retslægerrådet har lagt et forkert faktum til grund for sine erklæringer.

Retten tager derfor **A** subsidiære påstand for så vidt angår erhvervsevnetabet til følge.

Sagsomkostninger

Efter sagens udfald skal Ankestyrelsen betale 304.500 kr. i sagsomkostninger til **A**. Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald, herunder at sagen har været forelagt for Retslægerrådet, fastsat til dækning af advokatudgift med 300.000 kr., og af retsafgift med 4.500 kr., i alt 303.000 kr. **A** er ikke momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

Ankestyrelsen tilpligtes at anerkende, at **SKL** som følge af hændelsen den 8. marts 2013 ikke har pådraget sig et erstatningsberettigende tab af erhvervsevne på 15 procent eller derover.

Ankestyrelsen skal til **A** betale sagsomkostninger med 304.500 kr.

Beløbene skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.